

For å lette nedlastinga er bladet delt i flere filer. Se www.akp.no/ml-historie/pdf/rode_fane/1977/ for de øvrige.

FOLKEKRIG OG REVOLUSJON

«KRIGEN ER FORTSETTELSEN AV POLITIKKEN MED ANDRE MIDLER...»

Den nasjonal-revolusjonære folkekrigen kan sjølsagt ikke løsrives fra klassekampen i Norge, eller fra den politikken de ulike partiene og klassene står for. Vi så tydelig hvordan borgerskapet brukte den forrige verdenskrigen til å gjøre seg rike, samtidig som de forsøkte å nedlegge enhver aktiv motstandskamp. Dette gjorde de ut fra sine klasseinteresser. Denne politikken hadde sine tydelige forløpere før krigen. På samme måte er det i dag mulig å si endel om hvordan de ulike klassene og politiske retningene vil stille seg under en kommende krig.

ULIKE STRØMNINGER I BORGERSKAPET

Den offisielle politikken til borgerskapet er at landet skal forsvares mot et angrep fra Sovjet ved at NATO-styrker rykker inn. Sjøl om det er lite trulig at det blir noen formell endring av denne politikken med det første, er det helt klart at innholdet i borgerskapets utenrikspolitikk gjennomgår ei gradvis forandring. Da Sovjet var sosialistisk fantes det knapt noen som var så rasende på Sovjet som lederne i DNA. Nå som Sovjet er blitt sosialimperialistisk og blir stadig mer aggressivt overfor Norge blir sosialdemokratiet stadig mer positivt i sin omtale av Sovjet og stadig mjukere i sin politikk. Dette er ei gienspeiling av klasseinteresser. Det uttrykker at en del av borgerskapet ser «utveier» fra krisa i kontrakter med Sovjet (det «NKP» løgnaktig kaller «økende handel med de krisefrie markedene i Øst-Europa»). Det uttrykker også at arbeideraristokratiet og byråkratkapitalistene i stadig sterkere grad føler seg ideologisk knytta til sosialimperialismen, og at Sovjet kjøper dem opp gjennom delegasjoner og

annen smøring. Når regjeringa i dag ser gjennom fingrene med Sovjets åpne krenking av norsk lov på Svalbard og slipper Sovjet lenger vest i Barentshavet enn det Sovjet opprinnelig krevde, så sier det en hel del om hva vi kan vente fra denne delen av borgerskapet under en Sovjet-invasjon.

Det er gode grunner til å gå ut fra at denne førkrigspolitikken vil få oppfølging av en tilsvarende krigspolitikk: «Vi vil under disse uheldige omstendigheter mane til ro og disiplin så vi ikke skader forholdet til vårt store naboland.» Jo sterkere framgang et framrykkende Sovjet har i krigen, jo mer sannsynlig blir det at store deler av borgerskapet går inn for ei slik linje.

Men hele borgerskapet vil ikke stå for denne linja. Deler av borgerskapet har så store felles økonomiske interesser med den andre supermakta at de er nødt til å holde på alliansen med USA. Denne delen av borgerskapet er trulig også villig til å fortsette krigen etter at de regulære styrkene har brutt sammen, om ikke annet så av redsel for at marxist-leninistene alt fra starten skal bli den ubestridte lederen for motstandskampen. En slik politikk er uttrykk for borgerskapets langsiktige strategi for å holde på makta etter en krig der Sovjet har tapt. Dette betyr at klassekampen slett ikke opphører sjøl om motsigelsen mellom proletariatet og borgerskapet ikke lenger vil være hovedmotsigelsen etter en supermaktsinvasjon. Klassekampen vil delvis bli bitrere og delvis mer komplisert. Den vil bli bitrere fordi borgerskapet ikke vil nøye seg med svartelisting og hets mot de revolusjonære, men vil ta skrittet over til internering og likvidering. Den vil bli mer komplisert fordi det vil bli nødvendig for proletariatet å behandle de ulike delene av borgerskapet forskjellig uten at det dermed underkaster seg ledelsen til noen del av borgerskapet.

FOLKEKRIG MOT SUPERMAKTENE

Når vi ser hvor desperat revisjonistene idag reagerer på anti-imperialister og enhver kritikk av sosial-imperialismen, sier det en del om hvilken rolle de kommer til å spille hvis Sovjet skulle okkupere Norge. Her går «NKP»-ere til fysisk angrep på anti-imperialister på et «NKP»-møte foran stortingsvalget. Til venstre redaktøren i «Friheten», Arne Jørgensen.

ARBEIDERARISTOKRATIETS OG REVISJONISMENS ROLLE

Når «NKP» i dag sier at «norsk kontinentalsokkel er NATO-sokkel» og bruker det til å forsvare Sovjets ekspansjon i Barentshavet er ikke spranget stort til å godta en Sovjet-okkupasjon under parolen «Finnmark er NATO-land». «NKP» har programfesta at de ønsker at Norge skal bli en del av Sovjets «sosialistiske fellesskap», samtidig som de forsvarer Sovjets kolonikriger i andre deler av verden med argumenter om at disse krigene er «støtte til frigjøring». En krig fra Sovjets side mot Europa vil uten tvil skje under stort rabalder om å «bekjempe de

reaksjonære kreftene», «redde Norge fra den amerikanske imperialismen», «styrke det sosialistiske fellesskapet» osv. Bresjnevistene vil derfor uten tvil være lojale femtekolonnister for Sovjet i en slik krig. Enhver motstand mot Sovjets aggresjon vil de uten tvil si er «å gå CIAs ærend», «reaksjonært», «anti-sovjetisk sjåvinisme» osv.

Denne propagandaen vil ha grobunn i arbeideraristokratiet, det vil si det tynne sjiktet av arbeidere og fagforeningspamper som er bestukket av den imperialistiske superprofitten. Dette betyr på ingen måte at alle som i dag har tillitsverv, eller alle som i dag støtter de revisjonistiske partiene, vil stå for

FOLKEKRIG MOT SUPERMAKTENE

denne linja. For mange av dem vil nok en sovjetisk okkupasjon komme som et sjokk fordi de har trudd på propagandaen om fred og avspenning. Når de kommer seg av sjokket kan de bli innbitte motstandskjempere, men da er det i så fall fordi de vender revisjonismen ryggen. For revisjonismen som ideologi og arbeideraristokratiet som slikt vil være grunnlag for forræderi og samarbeidslinja overfor okkupanten.

Når Berit Ås i dag står i verdens største marinebase, Murmansk, og kaller Sovjet et foregangsland for fred, så er det mulig at det skyldes en utrolig dumhet. Men i prinsippet er det ikke noe bedre enn dem som reiste til Hitler-Tyskland før krigen og kom hjem med rapporter om at konsentrasjonsleirene bare var noe oppdikta sprøyte.

Revisjonismens rolle under krigen vil ikke utelukkende gå ut på å spre den reine samarbeidslinja. Den vil også spre defaitismen, ideen om at det ikke nytter å kjempe. Og ulike borgerlige retninger vil sjølsagt sette i gang hets. Fra den legale okkupasjonspressen må vi regne med å få overskrifter av typen: «Maoistiske provokatører setter sikkerheten i fare med geriljaaksjoner», «Terroristene må nå bli tatt» osv. Dette betyr at kampen mot borgerlig ideologi og grundig massearbeid *ikke* vil bli *mindre* viktig, men i høy grad et spørsmål om liv og død. Partiet og alle revolusjonære vil bli stilt på en stor prøve når det gjelder evnen til å isolere de få, mest reaksjonære elementene og vinne over de mange.

ARBEIDERKLASSENS ROLLE

Den siste krigen viste at det var arbeiderklassen som var mest villig til å yte ofre for motstandskampen. Det var også arbeiderklassen som var hardest utbytta av okkupasjonsregimet. Arbeiderklassen har heller ikke overfor den nasjonale frigjøringskrigen noe annet enn sine lenker å miste. Den vil derfor være den mest pålitelige klassen i motstandskampen. I et

land som Norge ville det også være umulig å føre en frigjøringskamp uten at arbeiderklassen er godt mobilisert. Arbeiderklassen er som revolusjonær klasse bedre enn noen til å avsløre kapitulasjonismen til borgerskapet. Den skjønner best hvordan borgerskapet vil forsøke å sikre det fortsatte klasseskiktet sitt etter krigen. Arbeiderklassen vil derfor være den politisk mest framskredne krafta i krigen. En frigjøringshær bygd på arbeiderklassen vil danne grunnlaget for at det etter krigen blir skapt et sosialistisk Norge, frigjort fra all imperialisme og utbytting. I arbeiderklassen eksisterer det en progressiv patriotisme som retter seg mot all imperialisme og arbeiderklassen er best trent i organisasjon. Dette vil gjøre den til den politiske og organisatoriske fortroppen for motstandskampen. Den har sjølsagt også svakheter. Den viktigste av dem er at klassen i lang tid har ligget under for sosialdemokratisk dominans, og derfor vil være dårlig politisk forberedt. Det er derfor en svært viktig oppgave for alle revolusjonære å avsløre myten om «fred og avspenning», nettopp i arbeiderklassen.

SMÅBØNDER OG ARBEIDENDE FISKERE

Under den siste krigen førte småbønder og arbeidende fiskere væpna kamp mange steder og gjorde en stor innsats som kjentfolk, grenseløser og i å skaffe forsyninger over Nordsjøen. Nettopp fordi mye av kampene vil foregå i kystbygdene og på landsbygda, vil også disse folka spille en nøkkelrolle i en kommende krig.

DE INTELLEKTUELLE

Mange arbeidende intellektuelle og studenter meldte seg som frivillige i kampen mot den tyske okkupasjonen. Motstanden blant lærerne var så stor at nazistene prøvde å knekke dem gjennom vilkårlige arrestasjoner og deportasjoner. Men det lyktes ikke. Samtidig fantes det en del topp-

FOLKEKRIG MOT SUPERMAKTENE

intellektuelle som lot seg bruke av quislingregimet. Denne spaltinga av de intellektuelle er bestemt av klassemessige vilkår og det er gode grunner til å gå ut fra at det samme vil skje på nytt under en okkupasjon. En svært positiv faktor her er den sterke anti-imperialismen som finnes blant studenter og intellektuelle i dag.

ANDRE GRUPPER

I Norge finnes ikke noe nasjonalt borgerskap. Det er heller ingen grunn til å tru at de mindre kapitalistene som gruppe vil stille seg på den anti-imperialistiske frontens side, ut fra norske vilkår. Også denne delen av kapitalistklassen er knytta til imperialismen, og erfaringene fra siste krig viser at mange av denne typen så krigen som ei ypperlig anledning til å bli rike. De slo seg opp som «brakkebaroner» og tyskerentreprenører. Storbøndene gjorde store profitter på matmangel og svartebørs.

Det er sannsynlig at vi vil få et liknende mønster under en ny krig. Men samtidig er det godt mulig at det vil oppstå nasjonale borgerlige grupper, som er villige til å gå i midlertidig forbund med arbeiderklassen om å kaste ut okkupanten. På denne måten vil klassegrunnlaget for den anti-imperialistiske krigen bli breiere enn klassegrunnlaget for den sosialistiske revolusjonen. For en sosialistisk strategi finnes det et nært samband mellom den nasjonale frigjøringskrigen og den sosialistiske revolusjonen, slik vi tidligere har gjort greie for. Dersom arbeiderklassen holder ledelsen i krigen på grunnlag av sin egen politiske og militære styrke, vil den kunne gå direkte over i den sosialistiske revolusjonen etter at okkupanten er knust. Men samtidig må ikke de to oppgavene blandes sammen. Det vil være nødvendig for arbeiderklassen å alliere seg midlertidig med grupper som ikke er villige til å støtte den sosialistiske

revolusjonen. Forutsetninga for en slik midlertidig allianse er at disse gruppene virkelig bekjemper imperialismen.

DE ANDRE NORDISKE LANDA

Det finnes et sterkt fellesskap mellom folkene i Norden, og dette har mange ganger gitt utslag i gjensidig støtte. Den svenske arbeiderklassen støtta Norges kamp for frigjøring fra Sverige. De nordiske folkene ga hverandre støtte under den siste krigen. Da var også det svenske folkets støtte til de norske motstandskjemperne av stor betydning. Mens den svenske regjeringa og overklassen tok norske flyktninger til fange, fant de dekning og forsyninger hos arbeidsfolk i Sverige. Hver for seg er de nordiske folkene små, men til sammen er de mer enn 22 millioner. Dersom det er mulig å skape aksjonsenhet mellom de anti-imperialistiske kreftene i hele Norden og skape sterke forbindelser, så vil de lettere kunne stå imot alle slags angrep. Om alle landa skulle bli okkupert vil vi sammen kunne rette harde slag mot okkupanten. Om noen land ikke blir okkupert kan de bli et viktig bakland for dem som blir det. Dette kan utnyttes langt mer effektivt enn det blei under forrige krig.

KAMPEN BLIR HARD, SEIEREN ER SIKKER

Det er ingen grunn til å legge skjul på at en supermaktsinvasjon i Norge vil kreve store ofre og at kampen vil bli langvarig og hard. Men framtida tilhører folket. De to supermaktene er kolosser på leirfötter. De er dømt til nederlag. Frigjøringskampen og sosialismen vil helt sikkert seire i Norge, i Norden og over hele verden. Om supermaktene utløser en ny krig, vil resultatet av krigen ikke bli at imperialismen konsoliderer seg, men at nye hundremillioner av mennesker frigjør seg og imperialismen blir mer svekka enn noen gang før.

HG

UTDRAG FRA RAPPORTEN TIL MILITÆRE UNDERSØKELSE — KOMMISJON AV 1946

Røde Fane har kommet over utdrag av den hemmelige rapporten til den såkalte «Militære undersøkelseskommisjonen av 1946.» Denne kommisjonen ble oppnevnt for «undersøkelse av de militære myndigheters forhold før og under krigen i 1940». Komiteen ble oppnevnt i 1946 og avga sin innstilling i 1950.

Hvorfor ble denne innstillinga hemmeligstempelt? Komisjonen innrømmer sjøl i sin innledning at en offentliggjørelse kunne føre til en alminnelig stemning av mistillit mot offiserstanden. Dessuten viste det seg i en rekke tilfeller å være uoverstemmelse mellom kommisjonens konklusjon og de militære domstoler som hadde vurdert de samme sakene. Dette kunne således «svekke domstolenes autoritet», sjølsagt med rette. Det var med andre ord slik at kommisjonens innstilling inneholdt så mange eksempler på graverende oppførsel og svik fra norske offiserers side at dette materiale ikke måtte bli tilgjengelig for det norske folk, det ville være skadelig for myten om det norske militæres «heltemodige motstandskamp» som er blitt en viktig del av den «offiselle» norske historieskriving som har vært rådende fram til i dag.

Kommisjonen konkluderte med at 30 offiserer burde stilles for krigsrett, mens et stort antall offiserer ble utsatt for kritikk og i stillhet «løst fra sine stillinger» i åra som fulgte. Av de 14000 offiserer som ble undersøkt blei ca. 1000 «ikke godkjent», derav 100 for «passivitet» i 1940.

Hvordan skal vi vurdere disse konklusjonene og rapporten som helhet? Kommisjonen ble satt ned i en periode hvor det stod et sterkt krav i det norske folket om at det skulle tas et skikkelig oppgjør med alle landsforrædere. I perioden som kommisjonen arbeidet var det en systematisk kampanje for det norske borgerskapet for å dempe oppgjøret og skape en mer forsønlig holdning overfor ulike former for landsforræderi. I tillegg var kommisjonens sammensetning av en slik karakter at de var uskikket til å foreta en objektiv vurdering av forholdene. Flertallet av kommisjonens medlemmer tilhørte enten den politiske toppledelsen i 1945 eller så hadde de sjøl vært direkte involvert i de omstridte militære begivenhetene i 1940. Det eneste unntaket i så måte var høyesterettsadvokat Ivar Follestad, forøvrig den eneste av kommisjonens medlemmer som mente at rapporten burde offentliggjøres.

På tross av at kommisjonen av den grunn ikke er istand til å gi en fullvervig oppsummering av norske offiseres krigsinnsats sett fra den virkelig kjempende norske motstandsbevegelsens synspunkt, er det sannsynligvis det viktigste kildematerialet til militærapparatets historie i moderne tid.

Vi slutter oss til det økende kravet om at rapporten nå blir offentliggjort i sin helhet. Det norske folket har krav på å få vite den del av sannheten om et viktig kapittel i vår historie som dette materiale skjuler. Vi understreker at mellomtittlene står for redaksjonens rekning.

TIL KONGEN

Den Militære Undersøkelseskommisjon av 1946 vil hermed meddele at den anser seg å ha fullført det oppdrag den fikk i kongelig resolusjon av 25. januar 1946.

Om resultatene av sitt arbeide tillater Kommisjonen seg å vise til vedlagte rapport som foruten Kommisjonens fullstendige konklusjoner i de enkelte avgitte innstillinger også inneholder en forkortet gjengivelse av de utarbeidede oversikter over begivenhetene innen de enkelte operasjonsavsnitt.

Kommisjonen har drøftet spørsmålet om en offentliggjørelse av denne rapport. *Flertallet* er kommet til at dette *nå* vil virke uheldig og vil i det følgende nærmere begrunne sitt syn:

Kommisjonens innstillinger er senere behandlet av de ordinære rettsinstanser, generaljurisdiksjonssjefene og domstolene. Bortsett fra én enkelt sak har det ikke vært noen vesentlig uoverensstemmelse mellom generaljurisdiksjonssjefene og Kommisjonen.

Derimot er det i en rekke saker en tydelig mangel på samsvar mellom de militære domstolers og Kommisjonens vurdering. En offentliggjørelse av Kommisjonens rapport måtte derfor føre til en strid mellom to oppfatninger, den ene representert av Kommisjonen, den andre av domstolene. At en sådan strid kunne svekke domstolenes autoritet og tilliten til de rettsavgjørelser som er truffet, må være åpenbart. Dette ville, selv om det må betegnes som betenkelig, ikke i og for seg være nok til å unnlate offentliggjørelse. Spørsmålet om vurderingen av forholdene under krigen i Norge er en samfunnsak som har betydning også for fremtiden.

Men under rettsbehandlingen av de forskjellige saker vil det også ha kommet fram en del nytt stoff, som i noen grad kan ha endret selve grunnlaget for vurderingen. Dette stoffet er ikke innarbeidd i Kommisjonens rapport, og det er ikke lett å se hvordan det kan innarbeides slik at en får fram det riktige bildet. Det ville i tilfelle kreve at Kommisjonen gikk gjennom vitneutsagnene i hver enkelt rettsak og vurderte dem på sin måte, og selv dette ville i virkeligheten ikke alltid være tilfredsstillende. Man ville derfor i tilfelle Kommisjonens innstillinger skulle bli offentliggjort i sin nåværende form ikke bare få en diskusjon mellom to oppfatninger, men også en diskusjon om grunnlaget for Kommisjonens og domstolenes vurderinger, og det ville kunne framheves at Kommisjonens innstillinger bygger på et mer ufullstendig materiale enn domstolenes.

En offentliggjørelse kunne imidlertid også virke skadelig for forsvaret, idet en rekke personer som innehar viktige stillinger, er trukket fram. Ikke minst vil alle de tilfeller hvor Kommisjonen har ment å kunne innskrenke seg til kritikk, kunne virke uheldig, om en skulle få et nytt offentlig oppgjør om sakene.

For vurderingen av felttoget i 1940 som helhet kan det være riktig at Kommisjonens rapport kunne virke som et korrektiv overfor den forherligelse av vår innsats som en av og til ser tendenser til. Men selv om Kommisjonens undersøkelser vil gi krigshis-

torikeren et godt materiale, så er ikke rapporten en krigshistorisk framstilling. Kommisjonens oppgave har vært å trekke fram skjevhetene, og det måtte da bli de forhold som gav grunn til rettsforfølging eller kritikk som tar den bredeste plass i framstillingen. Hvis offentligheten skulle få det inntrykk at rapporten er krigshistorie, ville dette etter vår oppfatning bety en fare, som også kunne betegne en svekkelse av vårt forsvar og vanskeliggjøre offiserenes stilling.

Kommisjonen kan derfor ikke tilrå en offentliggjørelse av rapporten.

NORSK FELTBATALJON SLAPP FORBI 3 BUSSER MED TYSKERE

Kommisjonen hadde altså hverken påtalemessig eller dømmende myndighet. Men etter kommisjonens oppnevning og sammensetning lå det i sakens natur at dens innstillinger i det overveiende antall tilfeller ville bli fulgt hvor det gjaldt spørsmål om å reise tiltale eller ikke. De militære domstolers avgjørelser har i ikke få tilfeller avveket fra kommisjonens. En vil dog her peke på at den avvikende vurdering delvis grunner seg på at det ved overtredelse av tjenesteplikter eller uforstand i tjenesten kreves mer til konstatering av straffbare forhold enn til uttalelse av kritikk. Det er m.a.o. ikke ethvert klanderverdig forhold som tillike er straffbart i lovens forstand.

Kommisjonen kjenner bare til ett tilfelle hvor den militære påtalemyndighet under sin videre behandling av en sak, som hadde vært gjenstand for undersøkelse i kommisjonen, har tatt avstand fra kommisjonens innstilling. Kommisjonen sikter til det som hendte den 10. april 1940 da en tysk uorganisert styrke på neppe 100 mann var på tilbakeveg til Oslo etter det mislykte raid mot Elverum hvor tyskerne ble avvist på Midtskogen av norsk befall med i farten sammenkalte overveiende uøvede norske mannskaper. Tyskerne passerte under tilbaketog 3 linjer av velvepnete og i tall overlegne norske styrker. I den tredje og siste av disse linjer lå en norsk feltbataljon i forberedte stillinger. Bataljonen var støttet av et feltbatteri. Tyskerne kom i 3 busser etterfulgt av en rekke biler med tallrike norske fanger og erobret materiell. Det ble ikke gjort motstand, og tyskerne slapp uhindret gjennom med sitt bytte. Bataljonssjefen kan ikke klandres. Han handlet etter ordre fra Sjefen for 2. divisjon. Forholdet vakte den gang sterk oppsikt både på militært og sivilt hold, og kommisjonen innstilte enstemmig på at det ble innhentet rettslige forklaringer i saken. Fungerende generaljurisdiksjonssjef, generalmajor Beichmann, henla saken uten at det ble innhentet forklaringer som nevnt.

TYSKE SOLDATER FIKK PASSERE. AVSNITTSJEFEN TRODDE DET VAR FRANSKMENN

Kommandørkaptein (i 1940 kaptein) Reidar Gram Bruusgaard sjef for U/B A3, og kaptein Rolf Haga, sjef for U/B A4, begge tilhørende 1. undervannsbåtdivisjon (Ytre Oslofjord):

De to ubåter gikk etter ordre ut på fjorden kl. 04.00 den 9. april, men oppnådde intet, og måtte ligge på bunnen til ut på kvelden. De gikk så inn til Teje og ble derfra sendt via Kjøpmansskjær til *Verkebukta* (i Tønsbergfjorden) «for å vente», i henhold til denne siste ordre ble de liggende her de følgende dager uten å foreta seg noe, inntil besetningene selv natt til 16. april senket dem for at de ikke skulle komme fienden til nytte.

I innstillingen heter det om de to skipssjefer bl.a.:

«Disse to befalingsmenn må etter kommisjonens mening kritiseres for passiv opp-treden under operasjonene i Oslofjorden. Særlig må det anses som meget daddel-verdig at de den 13. april heiste hvitt flagg på båtene og lot det henge oppe inntil far-tøyene ble senket natten til den 16. april uten at de var utsatt for direkte angrep. Videre at de meldte av til den tyske sjømilitære sjef i Tønsberg at båtene var senket.

Kommisjonen vil dog gjøre oppmerksom på at disse gamle undervannsbåtene var lite skikket til å operere mot en fiende med moderne materiell. Som i de fleste andre tilfelle hadde også disse sjefene dårlig grunnlag for å bedømme situasjonen riktig. I deres favør går også den omstendighet at de senket sine fartøyer, og da på grunnst vann, i den bestemte hensikt å ha høve til å heve dem igjen om krigslykken skulle snu seg i løpet av forholdsvis kort tid.»

Kaptein Ernst Wilhelm S c h r a m m, sjef for *1. mineleggerdivisjon* og for *M/L LAUGEN*:

Han blir kritisert for en tale — muligens to — som han holdt til besetningen(e) i *Melsomvik*, for at han forlot sin kommando i Melsomvik 11. april og reiste nord-over (helt til Oslo) «for å få greie på situasjonen» uten at han underrettet sine offiserer om hensikten, og for at det tilsynelatende ikke ble gjort noe for å ødelegge far-tøyene eller minene.

Kommandør Severin Edvard W i g e r s, sjef for *Kristiansand Sjøforsvarsavsnitt*:

I *Kristiansand* gjorde den tyske «Gruppe 4» (den lette krysser «Karlsruhe», moderskipet «Tsingtau», torpedobåter og motortorpedobåter) ved 05.00-tiden om morgenen forsøk på å trenge inn på krigshavnen. Angrepet ble avvist av festningen (Odderøya). Luftangrep ble ansatt mot byen og festningen, jagerne GYLLER og ODIN og bevokningsbåtene deltok i kampen mot de fiendtlige fly. Ved 07.00-tiden gjorde tyskerne et nytt angrep, men med samme resultat, de dekket seg så med kunstig tåke og forsvant. — Avsnittssjefen søkte nå, etter at Horten var besatt, forbindelse med Oslo, og fikk av en offiser i S.O.K. en beskjed om at engelske styrker var i vente. Fra en offiser i H.O.K. fikk han opplyst at «engelske styrker skal passere». Luftvarslingsens samlestasjon i Kristiansand meldte litt senere at engelske og franske styrker ikke skulle beskytes. Disse meldingene sendte avsnittet videre til de underordnede ledd. Et engelsk fly var ved 08.00—09.00-tiden over Marviga.

Henimot kl. 11 00 kom den tyske eskadre igjen til syne i fjordgapet, denne gang vestfra. Orografkommandøren på festningen meldte at et av fartøyene førte fransk flagg. Festningen unnlot derfor å avgi varselskudd. Flåtestyrken slapp derved innenfor festningskanonenes virkningsområde og kom uantastet inn på byens havn.

Avsnittssjefen, som noe før var dradd til festningen for å gratulere med at de første to angrep var avslått, dro nå ned til bryggen for å ta imot «franskmennene». Her måtte han så etter krav fra den tyske sjef gi sitt æresord på at noen fiendtlig handling fra de norske orlogsfartøyer i Kristiansand (festningen ble ikke nevnt i denne forbindelse) ikke skulle bli foretatt. — Kort etter ble festningen tatt fra landsiden av landsatte tyske stormtropper. Noe norsk infanteri til å motstå angrepet med fantes ikke. Byen ble samtidig besatt, og kort etter Kjevik flyplass.

I sin innstilling sier kommisjonen «at det forhold at en tysk eskadre kan løpe inn på Kristiansand krigshavn og indre havn uten motstand fra festningen eller fartøyene, er så alvorlig at en rettslig undersøkelse er nødvendig for om mulig å bringe helt på det rene hva som foregikk og hvor ansvaret ligger.» Særlig bør det søkes oppklart hvordan det forholder seg med påstanden om at tyskerne brukte fransk

flagg under det tredje angrepet, og hvordan en melding om at den inntrengende eskadre førte fransk flagg, kunne bevirke at alle alminnelige forsiktighetsregler ble tilsidesatt og at kontroll av meldingens riktighet ikke ble foretatt. — Kommisjonen har selv foretatt irngående undersøkelser for å få klarlagt dette spørsmål, og har kommet til at det er høyst usannsynlig at fransk flagg har vært ført av tyskerne og virkelig har blitt observert av nordmennene.

Kommandør Wigers må etter kommisjonens mening «klandres for at han, da han fikk meldingen om at de inntrengende fartøyer førte fransk flagg, ikke bega seg opp i festningens hovedkommandoplass — han var ca. 150 m borte — for å kontrollere meldingens riktighet».

«Han må videre,» sier kommisjonen, «kritiseres for at han ikke hadde gitt jagerne noen ordre om hvordan de skulle operere mot en inntrengende fiende.»

Om kaptein Bjarne B r o, sjef for 2. undervannsbåtdivisjon og for *U/B B2*, kaptein Yngvar B r e k k e, sjef for *U/B B5*, kommandørkaptein (i 1940 kaptein) Lorentz Holtermann H o l e k, sjef for *T/J'GYLLER* og kaptein Oscar Alf G u n v a l d s e n, sjef for *T/J ODIN* sier kommisjonen: «Disse fire skipssjefer må kritiseres for sin overordentlig passive opptrengen under kampen og ved tyskernes inntreden i fjorden. De overga sine fartøyer i intakt stand.»

BOLÆRNE OVERGITT FORDI «NOEN MENIGE» HEISTE HVITT FLAGG!

Fortsjefen har til Instituttet for historisk forskning gitt rapport, datert 28. februar 1942. Han seir her: «Kapitulasjonen foregikk ca. kl. 00.30 den 10. april etter ordre fra avsnittssjefen gjennom kommandanten etter melding om 15 cm batteris tilstand.»

Major Ringe har gitt rapport til Siviltforvaltningen for Hær og Marine i skriv av 20. september 1941. Han sier her: «Kampen opphørte fordi noen menige på egen hånd firte det norske flagget og heiste hvitt flagg oppe i leiren, meget langt fra kommandoplassen hvor de ansvarlige var.»

Kommandør Tandberg-Hanssen ble under en avhøring 23/3-46 stillet følgende spørsmål:

Spørsmål 4: Ble det undersøkt hvem som hadde heist det hvite flagg på Bolærne?

«Kommandør Tandberg-Hanssen sa at det ikke var blitt avgitt noen rapport fra sjefen på Bolærne. Denne hadde nektet å uttale seg om hva som var foregått. Sjefen var den avdøde major Færden. Tandberg-Hanssen selv visste ikke hva som var foregått på Bolærne under overgivelsen.

Kommandør Askin framla en rapport avgitt i 1942 av major Færden og leste opp av denne.

General Hansten spurte om det var så at ordren fra sjøforsvarsdistriktet, som bragte Raudøy til kapitulasjon, også skulle gjelde total kapitulasjon av alt som lå under avsnittets kommando.

Tandberg-Hanssen sa at kontraordren var nådd fram til Bolærne. Tyskerne var derimot allerede gått i land på Rauøy. Kommandøren husket ikke at han direkte ga beskjed om at Bolærne skulle overgi seg. Han konfererte flere ganger med kommandanten om forskjellige ting. Det er mulig at denne, da han ikke hadde mere å forsvare seg med, fant å måtte overgi seg.

Kommandør Askim refererte major Færdens rapport hvor det meddeles at kampen opphørte fordi noen på egen hånd hadde heist hvitt flagg. Dette skulle ha skjedd kl. 03.00 den 10. april.»

Oberstløytnant Notland ble under avhøring 1/4-46 stilte følgende spørsmål:

Spørsmål 1: Kan De gi noen forklaring på at det nye skyts på Bolærne ble ubrukelig etter at det var skutt noen få skudd?

Svar: Oberstløytnanten kan ikke gi noen bestemt forklaring, men synes det hele var nokså merkelig. Etter kapitulasjonen hadde våpensmeden forklart at tennpatronen smeltet ved avfiringen. Rekylet var normalt. Det er mulig at det har vært noe i veien med kruttet, slik at trykket har blitt for stort.

Av økonomiske hensyn var det så å si aldri blitt høve til å prøve materiellet med skarpt på forhånd, så man visste lite om hva kanonene kunne tåle.»

Bilag.

4. Rapport fra (avdøde) major F. F æ r d e n, datert 28. februar 1942.

Se: Utdrag av rapport fra oberstløytnant N o t l a n d, datert 7. september 1940.

Etter at kommisjonen hadde avgitt sin innstilling, fikk den en henvendelse fra major H. Chr. Ringe om at han satt inne med opplysninger av betydning. Etter majorens eget ønske fikk han anledning til å forklare seg for kommisjonen den 14. april i fjor. Han hadde med seg noen opptegnelser som formannen ba ham overgi til kommisjonen, men det var han uvillig til. Under avhøringen av majoren stilte kommisjonens medlem kommandør Askim dette spørsmål til major Ringe: «De mener det må ha vært forræderi med i spillet?» Og til det svarte major Ringe: «Det må ha vært kontakt mellom batteriet og tyskerne.»

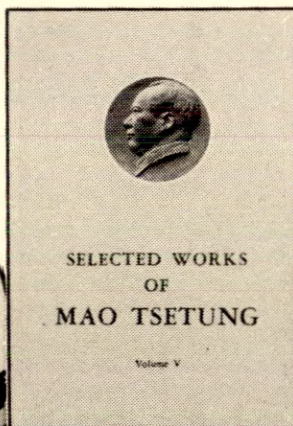
Kommisjonen har søkt å tilrettelegge det foreliggende materiale om grunnen til at det ikke ble skutt fra Måkerøy batteri. Det kan være meningsforskjell om hvorledes forholdet skal vurderes og om det burde gjøres rettslig ansvar gjeldende overfor sjefene for forsømmelighet. Major Ringe vil imidlertid ha det til at det foreligger forræderi fra de ansvarlige sjefers side. Det skal ha vært avtale mellom tyskerne og batteriet om at batteriet ikke skulle skyte.

Kommisjonen vil i den anledning framheve at det i de opplysninger som har foreligget for kommisjonen ikke foreligger den ringeste antydning til bevis for denne påstand, og major Ringe har hverken for kommisjonen eller i sine tallrike avis-artikler om saken godtgjort at han har noe grunnlag for sin beskyldning.

Etter de opplysninger som foreligger for kommisjonen er det ikke godtgjort at de *militære myndigheter* (sjefer) har hatt noe ansvar for at det ble heist hvitt flagg på Bolærne.

Klassikerutdrag

MAO TSETUNG OM UTEN- RIKSPOLITIKK OG FOLKEKRIG

Fra «Om den langvarige krigen»:

VI KJEMPER FOR VARIG FRED

57. Den langvarige karakteren som Kinas anti-japanske krig har, henger uløselig sammen med kampen for evig fred i Kina og i hele verden. Det har aldri vært en historisk periode som den som er nå, hvor krigen er så nær varig fred. I flere tusen år etter at klassene oppsto, har livet til menneskeheten vært fullt av kriger. Hver nasjon har utkjempa utallige kriger, enten innfor landet sjøl eller med andre nasjoner. I den imperialistiske epoken i det kapitalistiske samfunnet blir krigen ført i en særskilt omfattende målestokk og med en særegen hensynsløshet. Den første store imperialistiske krigen for tjue år siden var den første av det slaget i historia. Men den er ikke den siste. Bare den krigen som har starta nå, nærmer seg det å være den siste krigen. Det vil si, den nærmer seg en varig fred for menneskeheten. På dette tidspunktet har en tredjedel av verdens befolkning gått med i krigen. Se! Italia, så Japan, Abessinia, så Spania, så Kina. Befolkninga i de landa som er i krig, går nesten opp i 600 millioner, eller nesten en tredjedel av den samla befolkninga i verden. Kjennetegna ved den krigen som er nå er at den er uavbrutt og at den nærmer seg evig fred.

Hvorfor er den uavbrutt? Etter å ha angrepet Abessinia, gikk Italia til angrep på Spania, og Tyskland gikk med. Så gikk Japan til angrep på Kina. Hva kommer så til å skje? Uten tvil vil Hitler ta opp kampen med stormaktene. «Fascisme er krig»¹ — dette er fullstendig riktig. Det kommer ikke til å skje noe brudd i utviklinga av den nåværende krigen til en verdenskrig. Menneskeheten vil ikke klare å unngå den katastrofen krigen er. Hvorfor sier vi da at den krigen som er nå, er nær varig fred? Den nåværende krigen er resultatet av utviklinga av den allmenne krisa i verdenskapitalismen som starta med den første verdenskrigen. Den allmenne krisa driver de kapitalistiske landa inn i en ny krig, og driver framfor alt de fascistiske landa inn i nye krigseventyr. Vi kan forutse at denne krigen ikke kommer til å redde kapitalismen, men at den vil framskynde sammenbruddet av den. Den vil ha større omfang og bli mer hensynsløs enn krigen for tjue år siden, alle nasjoner vil uunngåelig bli trukket inn, den vil vare svært lenge og menneskeheten vil lide mye. Men på grunn av Sovjetunionens eksistens og den voksende politiske bevisstheten hos verdens folk, vil det ut fra denne krigen utvilsomt vokse fram store revolusjonære kriger som kjemper mot alle kontrarevolusjonære kriger. Det er dette som gir denne krigen karakteren av en kamp

* Dette er en serie forelesninger som kamerat Mao Tsetung holdt fra 26. mai til 3. juni 1938 i Yenans forening for studier av motstandskrigen mot Japan. (Utgitt som bok fra Forlaget Oktober i 1976.)

FOLKEKRIG MOT SUPERMAKTENE

for varig fred. Sjøl om det seinere skulle komme enda en periode med krig, vil varig verdensfred ikke være langt borte. Når menneskene først har avskaffa kapitalismen, vil de nå epoken med varig fred, og da vil det ikke lenger være noe behov for krig. Da vil en verken ha behov for hærer, krigsskip, militærfly eller giftgass. Etter dette og for all framtid vil menneskeheten aldri oppleve krig igjen. De revolusjonære krigene som allerede har starta, er del av krigen for varig fred. Krigen mellom Kina og Japan, to land med en samla befolkning på over 500 millioner, vil ha en viktig plass i denne krigen for varig fred. Og resultatet av den vil bli frigjøring for den kinesiske nasjonen. Framtidas frigjorte nye Kina vil ikke kunne skilles fra framtidas nye frigjorte verden. Følgelig får vår motstandskrig mot Japan karakteren av en kamp for varig fred.

58. Historia viser at vi kan dele opp kriger i to slag, rettferdige og urettferdige. Alle kriger som er progressive, er rettferdige, og alle kriger som hindrer framskrittet, er urettferdige. Vi kommunister går imot alle urettferdige kriger som hindrer framskrittet. Men vi går ikke imot progressive, rettferdige kriger. Vi kommunister nøyer oss ikke bare med ikke å gå imot rettferdige kriger, vi tar aktivt del i dem. Når det gjelder urettferdige kriger, så er den første verdenskrigen et eksempel der begge sidene kjempa for imperialistiske interesser. Derfor gikk kommunistene over hele verden imot denne krigen med fasthet. Måten å gå imot en krig av dette slaget på er å gjøre alt som er mulig for å hindre den før den bryter ut og når den først bryter ut, alltid å kjempe mot krigen med krig, kjempe mot urettferdig krig med rettferdig krig, der det er mulig. Japans krig er en urettferdig krig som hindrer framskrittet. Og verdens folk, innbefatta det japanske folket, burde kjempe mot den og kjemper mot den. I landet vårt har folket og regjeringa, det kommunistiske partiet og Kuomintang, alle løfta rettferdighetens fane i den nasjonale revolusjonære krigen mot aggresjonen. Krigen vår er hellig og rettferdig, den er progressiv og målet er fred. Målet er fred ikke bare i ett land, men over hele verden, ikke bare midlertidig, men varig fred. For å oppnå dette målet må vi føre en kamp på liv og død, være rede til ethvert offer, holde ut til slutten og aldri stanse før målet er nådd. Uansett hvor store ofrene er og uansett hvor lang tid det trengs for å oppnå det, ligger en ny verden med evig fred og lys allerede klar foran oss. Vår tru på å føre denne krigen er basert på det nye Kina og den nye verden med varig fred og lys som vi kjemper for. Fascisme og imperialismen ønsker å gjøre krigen evig, men vi ønsker å gjøre slutt på den i ei ikke altfor fjern framtid. Det store flertallet av menneskeheten bør anstrenge seg til det ytterste for å nå dette målet. Kinas 450 millioner folk utgjør en fjerdedel av verdens befolkning. Hvis de ved samla innsats styrter den japanske imperialismen og skaper et nytt Kina med frihet og likhet, vil de med sikkerhet yte et kolossalt bidrag til kampen for varig verdensfred. Dette

FOLKEKRIG MOT SUPERMAKTENE

er ikke noe forgjeves håp. For hele verden nærmer seg dette punktet i den samfunnsmessige og økonomiske utviklinga si. Og forutsatt at flertallet av menneskeheten arbeider sammen, vil vi med sikkerhet nå målet vårt om en del tiår.

NOTER

1. «Fascisme er tøylesløs sjåvinisme og erobringsskrig», sa kamerat Georgi Dimitrov i beretninga si til Den kommunistiske internasjonale 7. verdenskongress i august 1935. Beretninga hadde tittelen «Den fascistiske offensiven og oppgavene til Den kommunistiske internasjonale». I juli 1937 utga kamerat Dimitrov en artikkel med tittelen «Fascisme betyr krig»

Fra «Om 2. verdenskrig»:

Intervju med en korrespondent for Det Nye Kina (Hsinhua) om den internasjonale situasjonen.

1. september 1939

Korrespondent: Hvilken betydning har ikke-angrepspakta mellom Sovjetunionen og Tyskland?¹

Mao Tsetung: Den sovjetisk-tyske ikke-angrepspakta er resultat av den voksende sosialistiske styrken til Sovjetunionen og av fredspolitikken som den sovjetiske regjeringa har fulgt så iherdig. Pakta har knust intrigene som det internasjonale borgerskapet, representert ved Chamberlain og Daladier, har brukt for å prøve å få i gang krig mellom Sovjetunionen og Tyskland. Den har brutt den tysk-italiensk-japanske anti-kommunistiske blokkas omringing av Sovjetunionen, styrka freden mellom Sovjetunionen og Tyskland og sikra framgang for den sosialistiske oppbygginga i Sovjetunionen. I Østen er den et slag mot Japan og til hjelp for Kina, den styrker stillinga for de kreftene i Kina som gjør motstand mot Japan og er et slag mot dem som vil kapitulere. Alt dette gir grunnlag for å hjelpe folket over hele verden til å vinne frihet og frigjøring. Dette er den fulle politiske betydninga av den sovjetisk-tyske ikke-angrepspakta.

Spørsmål: Noen mennesker innser ennå ikke at den sovjetisk-tyske ikke-angrepspakta er et resultat av at de engelsk-fransk-sovjetiske forhandlingene brøt sammen, men trur at den sovjetisk-tyske pakta var årsak til sammenbruddet. Kunne du være så snill å forklare hvorfor de engelsk-fransk-sovjetiske forhandlingene mislyktes?

FOLKEKRIG MOT SUPERMAKTENE

Svar: Forhandlingene mislyktes rett og slett fordi regjeringene i Storbritannia og Frankrike ikke var oppriktige. De siste åra har det reaksjonære internasjonale borgerskapet, og først og fremst det britiske og franske, konsekvent fulgt den reaksjonære politikken med «ikke-innblanding» overfor angrep fra det fascistiske Tyskland, Italia og Japan.

Hensikten med dette er å se gjennom fingrene med angrepskriger og tjene på dem. Derfor avsto Storbritannia og Frankrike blankt Sovjetunionens gjentatte forslag om en ekte front mot aggresjonen. De sto på sidelinja og inntok et «ikke-innblandings»-standpunkt, og så gjennom fingrene med tysk, italiensk og japansk aggresjon. Målet deres var å tre fram og gå imellom når de krigførende partene hadde slitt hverandre ut. Mens de fulgte denne reaksjonære linja, ofra de halve Kina til Japan, og hele Etiopia, Spania, Østerrike og Tsjekkoslovakia til Italia og Tyskland.² Så ville de ofre Sovjetunionen. Denne planen blei klart avslørt i de engelsk-fransk-sovjetiske forhandlingene nylig. De varte i mer enn fire måneder, fra 15. april til 23. august, og Sovjetunionen la for dagen uhyre stor tålmodighet. Men Storbritannia og Frankrike avviste prinsippet om likhet og gjensidighet fra begynnelse til slutt. De krevde at Sovjetunionen skulle sørge for å verne sikkerheten deres, men nekta å gjøre det samme for Sovjetunionen og de små baltiske statene, som for å la det være igjen en åpning som Tyskland kunne angripe gjennom. Og de nekta også å tillate sovjetiske tropper å marsjere gjennom Polen for å kjempe mot angriperen. Det var derfor forhandlingene brøt sammen. I mellomtida ga Tyskland til kjenne at det var villig til å slutte med virksomheten sin mot Sovjetunionen og oppgi den såkalte Avtalen mot Den kommunistiske internasjonale,³ og godkjente at de sovjetiske grensene ikke kunne krenkes. Derfor blei den sovjetisk-tyske ikke-angrepspakta slutta. «Ikke-innblandings»-politikken som den internasjonale reaksjonen, og først og fremst den engelsk-franske, har fulgt, er ei linje for å «sitte på fjelltoppen og se på at tigrene slåss», det er rett og slett ei imperialistisk linje for å vinne fordeler på bekostning av andre. Denne linja blei innleda da Chamberlain tiltrådte, nådde høydepunktet med München-avtalen i september i fjor og brøt endelig sammen under de engelsk-fransk-sovjetiske forhandlingene nylig. Fra nå vil situasjonen uunngåelig utvikle seg til direkte strid mellom de to store imperialistiske blokkene, den engelsk-franske blokka og den tysk-italienske blokka.

Som jeg sa i oktober 1938 på det sjette plenumsrådet til den sjette sentralkomiteen i partiet vårt: «Det uunngåelige resultatet av Chamberlains politikk kommer til å bli som å løfte en svær stein bare for å slippe den på sine egne tær.» Chamberlain starta med det målet for øyet å skade andre, bare for å ende med å ødelegge seg sjøl. Dette er den utviklingsloven som styrer all reaksjonær politikk.

FOLKEKRIG MOT SUPERMAKTENE

Spørsmål: Hvordan vil den nåværende situasjonen utvikle seg etter ditt syn?

Svar: Den internasjonale situasjonen har alt gått inn i en ny fase. Den ensidige situasjonen i den andre imperialistiske verdenskrigen som har vart ei god stund, med andre ord, situasjonen der ei gruppe imperialiststater angriper, mens ei anna holder seg i ro og ser på som et resultat av «ikke-innblandings»-politikken, vil uunngåelig bli avløst av en situasjon med altomfattende krig når det gjelder Europa. Den andre imperialistiske krigen har gått inn i et nytt utviklingstrinn.

I Europa er en imperialistisk krig i stor målestokk truende nær mellom den tysk-italienske og den engelsk-franske imperialistiske blokka, som kjemper om herredømme over folka i koloniene. I denne krigen kommer begge de krigførende partene til å erklære frekt at deres egen sak er rettferdig og at motstanderens sak er urettferdig, for å villede folk og vinne støtte i opinionen. I virkeligheten er dette svindel. Begge sider har imperialistiske mål, begge slåss for herredømme over kolonier og halvkolonier og for innflytelsesområder, og begge fører en røverkrig. For tida slåss de om Polen, Balkanhalvøya og Middelhavskysten. Denne krigen er slett ikke noen rettferdig krig. De eneste rettferdige krigene er kriger som ikke blir ført for rov, frigjøringskriger. Kommunistar vil ikke under noen omstendigheter støtte noen røverkrig. Men de vil stå tappert fram og støtte alle rettferdige frigjøringskriger som ikke blir ført for rov, og de vil stå i spissen for kampen. Chamberlain og Daladier bruker trusler og bestikkelser, og de sosialdemokratiske partia som er tilslutta Den andre internasjonale blir splitta. En del, det reaksjonære øvre sjiktet, følger den samme gamle ulykksalige vegen som under den første verdenskrigen, og står klart til å støtte den nye imperialistiske krigen. Men en annan del kommer til å slutte seg sammen med kommunistene og danne en folkefront mot krig og fascisme. Chamberlain og Daladier følger i fotefara til Tyskland og Italia og blir mer og mer reaksjonære, de benytter seg av mobiliseringa til krigen til å basere statsstrukturen i landa sine på et fascistisk grunnlag og til å militarisere økonomien. Kort sagt forbereder de to store imperialistiske blokkene seg febrilsk på krig, og millioner av menneske står overfor fare for masseslakt. Dette vil helt sikkert vekke motstandsørslar i massene. I Tyskland eller i Italia, Storbritannia eller Frankrike, eller hvor som helst i Europa eller i verden som helhet, må folket reise seg og kjempe mot den imperialistiske krigen på alle mulige måtar hvis de ikke vil bli brukt som kanonføde for imperialistene.

Foruten disse to store blokkene er det ei tredje blokk i den kapitalistiske verden. Den er leda av USA og omfatter flere sentral-amerikanske og sør-amerikanske land. I sin egen interesse vil ikke denne blokka gå med i krigen ennå. I nøytralitetens navn avstår USA-

FOLKEKRIG MOT SUPERMAKTENE

imperialismen foreløpig fra å slutte seg til noen av de krigførende partene, for å kunne komme inn på valplassen seinere og kjempe om ledelsen for den kapitalistiske verden. Det at borgerskapet i USA ennå ikke er klart til å kaste fra seg demokratiet og en innenlandsk fredsøkonomi, er gunstig for fredsørsla i verden.

Den japanske imperialismen er hardt ramma av den sovjetisk-tyske pakta og står foran ei framtid som er tynga av enda større vansker. Militaristene overveier et forbund med Tyskland og Italia for å vinne full kontroll over Kina, trenge inn i Sørøst-Asia og kaste ut Storbritannia, USA og Frankrike fra Østen. På den andre sida ville en del av borgerskapet foretrekke å gjøre innrømmelser til Storbritannia, USA og Frankrike for å få samla seg om å plyndre Kina. I dag er det en sterk tilbøyelighet til å inngå forlik med Storbritannia. De britiske reaksjonære vil tilby Japan å dele Kina med seg pluss finansiell og økonomisk hjelp. Til gjengjeld vil Japan måtte tjene som vaktbikkje for britiske interesser i Østen, undertrykke den nasjonale frigjøringsørsla i Kina og binde Sovjetunionen. Uansett hva som skjer vil derfor Japans grunnleggende mål, å erobre Kina, aldri forandre seg. Sjansen for at Japan skal sette i verk storstilte militære frontoffensiver i Kina, er kanskje ikke særlig stor, men Japan vil trappe opp den politiske offensiven sin med å «bruke kinesere til å kue kinesere»⁴, og den økonomiske plyndringa av Kina med å «nære krigen med krigens midler»⁵, mens det fortsetter med de rasende «opprensknings»-kampanjene⁶ i de okkuperte områdene. Dessuten vil det arbeide gjennom Storbritannia for å tvinge Kina til å overgi seg. I et gunstig øyeblikk vil det foreslå et Østens München og med noen forholdsvis store innrømmelser som agn, vil det prøve å lokke og hundse Kina til å godta sine vilkår for å overgi seg, slik at det skal nå målet med å legge Kina under seg. Uansett hvilke forandringer herskerklassen i Japan gjør i regjeringa, så vil dette imperialistiske målet forbli uendra helt til det japanske folket reiser seg til revolusjon.

Utafor den kapitalistiske verden er det en verden av lys, det sosialistiske Sovjetunionen. Den sovjetisk-tyske pakta setter Sovjetunionen i stand til å gi større hjelp til verdensørsla for fred og til Kina i motstandskampen mot Japan.

Dette er mi vurdering av den internasjonale situasjonen.

Spørsmål: Hvordan er utsiktene for Kina under disse forholda?

Svar: Det er to muligheter. Den ene er utholdenhet i motstanden, og enhet og framgang, som vil bety nasjonal foryngelse. Den andre er kompromiss, splittelse og tilbakegang, som vil bety nasjonal underkuing.

I den nye internasjonale situasjonen når Japan møter økte vansker og Kina avslår fast å slutte forlik, vil stadiet med strategisk tilbaketrekning ta slutt for oss og stadiet med strategisk dødpunkt vil begynne. I dette siste stadiet skal vi forberede mot-offensiven.

FOLKEKRIG MOT SUPERMAKTENE

Men dødpunkt langs fronten betyr det motsatte av dødpunkt bak fiendens linjer. Når det oppstår dødpunkt langs frontlinjene, vil kampen bak fiendens linjer bli heftig. Derfor vil de storstilte «opprensknings»-kampanjene som fienden har ført i de okkuperte områdene — hovedsaklig i Nord-Kina — siden Wuhan falt, ikke bare fortsette, men bli forsterka fra nå. Videre, siden fiendens viktigste politikk i dag består i det politiske angrepet med å «bruke kinesere til å kue kinesere» og i det økonomiske angrepet med å «nære krigen med krigens midler», og siden Det fjerne østens München er målet for den britiske politikken i Østen, vil faren for at storparten av Kina blir overgitt og for indre splittelse øke voldsomt. Kina er ennå mye svakere enn fienden, og med mindre hele landet forener seg i en energisk kamp, vil det ikke være i stand til å bygge opp styrke til motoffensiven.

Derfor er den viktigste oppgava for landet vårt fortsatt utholdenhet i krigen, og det må ikke forekomme noen avslapping.

Det er heva over tvil at Kina absolutt ikke må gi slipp på den sjansen som fins nå eller ta en gal beslutning, men må ta et fast politisk standpunkt.

Med andre ord: For det første må Kina holde fast på standpunktet med motstand mot Japan og kjempe mot alle skritt i retning av forlik. Det må rettes besluttomme slag mot alle åpne eller fordekte Wang Ching-wei-er. Kina må fast avslå alle lokketoner, enten de kommer fra Japan eller fra Storbritannia, og må aldri bli med på noe Østens München.

For det andre må Kina holde fast på standpunktet med enhet og kjempe mot alle skritt i retning av splittelse. Det må opprettholdes streng vaktksomhet mot alle slike skritt, enten de stammer fra de japanske imperialistene, fra andre fremmede land eller fra dem som vil kapitulere her hjemme. All indre strid som kan skade motstandskrigen må bli holdt strengt tilbake.

For det tredje må Kina holde fast på standpunktet for framskritt og kjempe mot all tilbakegang. Om det er på det militære, politiske, finansielle eller økonomiske området, eller i partisaker, eller på kultur- eller utdanningsområdet, eller i massebevegelsen, må all teori, alle institusjoner, alle tiltak som skader krigføringa bli undersøkt på ny og endra virkningsfullt for å tjene motstandskrigen.

Hvis alt dette blir gjort, vil Kina være i stand til effektivt å bygge opp styrken sin til motoffensiven.

Fra nå av må hele landet gjøre «forberedelse til motoffensiven» til hovedoppgava si i motstandskrigen.

I dag er det nødvendig på den ene sida å støtte forsvaret langs frontlinjene iherdig og gi kraftig hjelp til kampene bak fiendens linjer, og på den andre sida å innføre politiske, militære og andre forbedringer og

FOLKEKRIG MOT SUPERMAKTENE

bygge opp en voldsom styrke, slik at hele krafta i nasjonen kan bli kasta inn i en storstilt motoffensiv for å vinne tilbake de tapte landområdene våre når øyeblikket kommer.

NOTER

1. Ikke-angrepspakta mellom Sovjetunionen og Tyskland blei underskrevet 23. august 1939.
2. Med hjelp og støtte fra «ikke-innblandings»-politikken til den britiske og den franske regjeringa, gjorde det fascistiske Tyskland og Italia ei rekke aggresjonshandlinger og oppnådde det de ville. Italia åpna den væpna aggresjonen mot Abessinia (nå: Etiopia — *Red.*) i oktober 1935 og okkuperte hele landet i mai 1936. I juli 1936 satte Tyskland og Italia i gang felles væpna innblanding i de indre forholda i Spania og støtta fascistene Franco i opprøret mot folkefront-regjeringa. Etter en langvarig krig mot de tyske og italienske intervensjonistene og opprørsstyrkene til Franco blei folkefront-regjeringa slått i mars 1939. Tyske tropper okkuperte Østerrike i mars 1938 og gikk inn i Sudet-området i Tsjekkoslovakia i oktober. I mars 1939 blei hele Tsjekkoslovakia satt under tysk okkupasjon.
3. Avtalen mot Den kommunistiske internasjonale blei slutta mellom Japan og Tyskland i 1936. Italia slutta seg til i november 1937.
4. «Bruke kinesere til å kue kinesere» var et skummelt knep som de japanske imperialistene brukte i angrepet på Kina. For å skape splittelse i Kina bearbeidet de ulike kinesiske elementer for å få dem til å virke som talerør for seg. Etter at krigen brøt ut brukte de ikke bare den åpent pro-japanske klikken i Kuomintang med Wang Ching-wei i spissen, de brukte også klikken til Chiang Kai-shek for å hindre det kommunistiske partiet, som var mest beslutsomt i motstanden mot Japan. I 1939 slutta de å angripe Chiang Kai-shek og oppmuntra den anti-kommunistiske virksomheten hans.
5. «Å nære krigen med krigens midler» viser til Japans politikk som gikk ut på å plyndre de okkuperte områdene i Kina hensynsløst for å dekke utgiftene til angrepskrigen sin.
6. «Opprensknings»-kampanjene var den omskrivinga de japanske angriperne brukte om den barbariske politikken med tresidig råskap — brenn alt, drep alt og røv alt.

Fra «Militære skrifter»:

STRATEGISKE PROBLEMER I KINAS REVOLUSJONÆRE KRIG

Desember 1936

KAPITTEL I

HVORDAN STUDERE KRIG

I. LOVENE FOR KRIGEN ER UTVIKLINGSLOVER

Lovene for krigen er et problem som må studeres og løses av enhver som leder en krig.

Lovene for revolusjonær krig er et problem som må studeres og løses av enhver som leder en revolusjonær krig.

Lovene for Kinas revolusjonære krig er et problem som må studeres og løses av enhver som leder Kinas revolusjonære krig.

Vi står nå oppe i en krig. Krigen vår er en revolusjonær krig, og den revolusjonære krigen vår blir ført i dette halv-koloniale og halv-føydale landet Kina. Derfor må vi studere ikke bare lovene for krig i allmennhet. Vi må også studere de særegne lovene for revolusjonær krig, og de enda mer særegne lovene for revolusjonær krig i Kina.

Det er vel kjent at når du skal gjøre noe så må du kjenne til de virkelige forholda til den tingen det gjelder, og også til dens natur og dens forhold til andre ting. Uten det vil du ikke kjenne til de lovene som styrer tingen, eller vite hvordan du skal handle overfor den, eller være i stand til å gjøre det godt.

Krigen er den høyeste forma for kamp for å løse motsigelser mellom klasser, nasjoner, stater eller politiske grupper når disse motsigelsene har utvikla seg til et bestemt nivå, og den har eksistert helt fra privat-

Kamerat Mao Tsetung skreiv dette arbeidet for å sammenfatte erfaringene fra den andre revolusjonære borgerkrigen. Han brukte det i forelesningene sine på høyskolen til Den røde hæren i det nordlige Shensi. Bare fem kapitler blei fullført. Han fikk ikke skrevet kapitlene om strategisk offensiv, politisk arbeid og andre problemer fordi han var for opptatt på grunn av følgene av Sian-hendinga. Dette arbeidet er et resultat av en større polemikk innad i partiet om militære spørsmål under den andre revolusjonære borgerkrigen. Det gir uttrykk for ei linje i militære spørsmål i motsetning til ei anna linje. Det politiske byrået i sentralkomiteen holdt et utvida møte i Tsunyi i januar 1935 som avgjorde striden om den militære linja. Det bekrefta på ny synspunktene til kamerat Mao Tsetung og forkasta den feilaktige linja. I oktober 1935 flytta sentralkomiteen til det nordlige Shensi, og i desember avla kamerat Mao Tsetung en rapport «Om taktikken mot den japanske imperialismen». Der løste han systematiske problemer i samband med den politiske linja til partiet i den andre revolusjonære borgerkrigen. Han skreiv dette arbeidet ett år seinere, i 1936, for å forklare strategiske problemer i Kinas revolusjonære krig på en systematisk måte.

FOLKEKRIG MOT SUPERMAKTENE

eiendommen og klassene oppsto. Du må forstå de virkelige forholda i krigen, krigens natur og dens forhold til andre ting. Uten det vil du ikke kjenne lovene for krigen, eller vite hvordan du skal lede krigen, eller være i stand til å vinne seier.

Revolusjonær krig har sine egne særegne vilkår og en egen særegen natur i tillegg til de vilkåra og den naturen krig i allmennhet har. Dette gjelder både for en revolusjonær klassekrig og en revolusjonær nasjonal krig. Derfor har den sine egne særegne lover i tillegg til krigens allmenne lover. Du må forstå de særegne vilkåra og den særegne naturen til den revolusjonære krigen, og du må forstå de særegne lovene den har. Uten det vil du ikke være i stand til å lede en revolusjonær krig og føre den med framgang.

Kinas revolusjonære krig, enten det er borgerkrig eller nasjonal krig, blir ført i de særegne forholda i Kina. Dermed har den sine egne særegne vilkår og sin egne særegne natur som skiller den både fra krigen i allmennhet og fra revolusjonær krig i allmennhet. Derfor har den sine egne særegne lover i tillegg til lovene for krigen i allmennhet og den revolusjonære krigen i allmennhet. Uten at dere forstår disse særegne lovene, vil dere ikke klare å vinne i den revolusjonære krigen til Kina.

Derfor må vi studere de allmenne lovene for krigen. Vi må også studere lovene for den revolusjonære krigen. Og endelig må vi studere lovene for den revolusjonære krigen til Kina.

Noen folk har et feilaktig synspunkt som vi har tilbakevist for lenge sia. De sier det er nok å bare studere lovene for krig i allmennhet. Eller for å uttrykke det mer konkret, at det er nok bare å følge de militærhandbøkene som er utgitt av den reaksjonære kinesiske regjeringa eller de reaksjonære militærakademiene i Kina. De innser ikke at disse handbøkene bare gir lovene for krig i allmennhet, og at de dessuten helt og holdent er kopiert fra utlandet. De innser ikke at hvis vi kopierer og bruker dem ordrett uten den minste endring i form eller innhold, vil vi «kutte av foten for å få den til å passe i skoene» og bli beseira. Argumentet deres er: Hvorfor skulle den kunnskapen som er blitt kjøpt med blod, være unyttig? De klarer ikke å fortå at sjøl om vi må verdsette høyt den tidligere erfaringa som er blitt oppnådd på den måten, må vi også verdsette høyt den erfaringa som er blitt vunnet til prisen av vårt eget blod.

Andre har et annet feilaktig synspunkt som vi også har tilbakevist for lenge sia. De sier at det er nok bare å studere erfaringene fra den revolusjonære krigen i Russland. Eller for å uttrykke det mer konkret, at det er nok bare å følge de lovene som borgerkrigen i Sovjetunionen blei leda etter og å følge de militærhandbøkene som er utgitt av sovjetiske militærorganisasjoner. De innser ikke at disse lovene og handbøkene er uttrykk for de særegne trekka ved borgerkrigen og Den røde hæren i Sovjetunionen, og at vi også kommer til å «kutte av foten for å få den til

FOLKEKRIG MOT SUPERMAKTENE

å passe i skoene», og bli beseira, hvis vi kopierer dem og bruker dem uten å gjøre rom for endringer. Argumentet deres er: Krigen vår er en revolusjonær krig i likhet med krigen i Sovjetunionen og Sovjetunionen vant seier. Hvordan kan det da finnes noe annet alternativ enn å følge det sovjetiske eksemplet? Vi bør legge stor vekt på krigserfaringene til Sovjetunionen, for disse er de nyeste erfaringene fra en revolusjonær krig, og de blei oppnådd under veiledning av Lenin og Stalin. Men disse kameratene forstår ikke at vi samtidig bør verdsette høyt erfaringene fra Kinas revolusjonære krig fordi det er mange faktorer som er særegne for den kinesiske revolusjonen og Den kinesiske røde hæren.

Det finnes videre andre som har et tredje feilaktig synspunkt, som vi også har tilbakevist for lang tid sia. De sier at den mest verdifulle erfaringa kommer fra Nord-ekspedisjonen i 1926—27, og at vi må lære av den. Eller for å si det mer konkret, at vi må etterlikne Nord-ekspedisjonen ved å gå rett på for å ta de store byene. Vi bør studere erfaringene fra Nord-ekspedisjonen. Men disse folka klarer ikke å innse at vi samtidig ikke bør kopiere og tillempe dem mekanisk, for forholda i den krigen vi har nå, er forskjellige. Fra Nord-ekspedisjonen bør vi bare ta med det som gjelder i dag, og vi bør sjøl utarbeide noe eget i lys av de nåværende forholda.

Slik blir de forskjellige lovene for hvordan en skal lede forskjellige kriger, bestemt av de forskjellige forholda i disse krigene — forskjeller i tid, sted og natur. Når det gjelder tidsfaktoren, så skjer det ei utvikling både i krigen og lovene for hvordan en skal lede kriger. Hvert historisk stadium har sine spesielle kjennetegn, og derfor har lovene for krigen sine spesielle kjennetegn på hvert historisk stadium, og de kan ikke brukes mekanisk på et annet stadium. Når det gjelder hva slags natur krigen har, så har både den revolusjonære krigen og den kontra-revolusjonære krigen sine spesielle kjennetegn. Derfor har lovene som styrer dem også sine egne kjennetegn, og de som gjelder for den ene, kan en ikke mekanisk overføre til den andre. Når det gjelder stedsfaktoren, så har hvert land eller hver nasjon, spesielt et stort land eller en stor nasjon sine egne kjennetegn. Derfor har lovene for krigen for hvert land eller hver nasjon også sine egne kjennetegn, og heller ikke her kan en mekanisk overføre de som gjelder for den ene, til den andre. Når vi studerer lovene for ledelse av kriger som forekommer på forskjellige historiske stadier, som skiller seg fra hverandre i natur og som føres på forskjellige steder og av forskjellige nasjoner, må vi feste oppmerksomheten på kjennetegna og utviklinga til hver av dem, og kjempe mot en mekanisk innstilling til det problemet krigen er.

Dette er heller ikke alt. En militær leder er i begynnelsen kanskje bare i stand til å lede en liten styrke. Seinere klarer han kanskje å lede en stor. Hvis han greier det tyder det på framgang og utvikling hos lederen. Det er også en forskjell på å operere i ett område og i mange. En militær

FOLKEKRIG MOT SUPERMAKTENE

- leder er i begynnelsen kanskje bare i stand til å operere i et område som han kjenner godt. Seinere blir han kanskje i stand til å operere i mange andre områder. Hvis han greier det tyder også dette på framgang og utvikling hos lederen. I en gitt krig blir forholda endra fra trinn til trinn. På grunn av den tekniske, taktiske og strategiske utviklinga på den fiendtlige sida og på vår egen side vil forholda også skifte fra trinn til trinn i en gitt krig. En militær leder er kanskje i stand til å ha ledelsen på de lavere trinnene i en krig. Seinere blir han kanskje i stand til å ha ledelsen på de høyere trinnene. Hvis han greier det, tyder det på enda større framgang og utvikling hos lederen. En militær leder som aldri kommer lenger enn til å lede en styrke av en viss størrelse, bare i et visst område og på et visst trinn i utviklinga av en krig, viser at han ikke har gjort noen framgang og ikke har utvikla seg. Det er noen folk som er fornøyde med en eneste ferdighet, eller med det de ser gjennom et kikkhull. De gjør aldri noen framgang. De kan spille ei viss rolle i revolusjonen på ett gitt sted og til ei gitt tid, men ikke noen betydelig rolle. Vi trenger krigsledere som kan spille ei betydningsfull rolle. Alle lovene for ledelse av krig utvikler seg slik historia utvikler seg, og slik krigen utvikler seg. Ingenting er uforanderlig.

2. HENSIKTEN MED KRIGEN ER Å AVSKAFFE KRIGEN

Menneskesamfunnet vil til sjuende og sist og innen ei ikke altfor fjern framtid utvikle seg dit at det blir slutt på all krig — dette uhyret hvor menneskene seg imellom utrydder hverandre. Men det finnes bare ett middel til å gjøre slutt på krigen, og det er å kjempe mot krigen ved hjelp av krig, kjempe mot den kontra-revolusjonære krigen med den revolusjonære krigen, kjempe mot den kontra-revolusjonære nasjonale krigen med den revolusjonære nasjonale krigen, kjempe mot den kontra-revolusjonære klassekrigen ved hjelp av den revolusjonære klassekrigen. Historia kjenner bare to slags kriger, rettferdige og urettferdige. Vi støtter rettferdige kriger, og vi kjemper mot urettferdige kriger. Alle kontra-revolusjonære kriger er urettferdige, alle revolusjonære kriger er rettferdige. Ved hjelp av vår egen innsats kommer vi til å gjøre slutt på krigsæraen for menneskeheten, og den krigen vi fører er utvilsomt en del av det endelige slaget. Men den krigen vi står overfor, vil utvilsomt også være del av den største og mest nådeløse av alle kriger. Vi står overfor den største og mest nådeløse av alle urettferige kontra-revolusjonære kriger, og med mindre vi heiser fana for en rettferdig krig, vil det store flertallet av menneskeheten li overlast. Fana til menneskehetens rettferdige krig er fana for menneskehetens redning. Fana til Kinas rettferdige krig er fana for Kinas redning. En krig som blir ført av det store flertallet av menneskeheten og av det kinesiske folket, det er uten tvil en

FOLKEKRIG MOT SUPERMAKTENE

rettferdig krig, det edleste og mest ærerike en kan gjøre for menneskehetens og Kinas redning, og ei bru til en ny æra i verdenshistoria. Når menneskesamfunnet har utvikla seg dit at alle klassene og staten er opphevd, da vil det ikke finnes noen krig lenger, hverken kontra-revolusjonære eller revolusjonære, hverken urettferdige eller rettferdige. Det vil bli æraen med evig fred for menneskeheten. Når vi studerer lovene for den revolusjonære krigen, er det ut fra ønsket om å avskaffe all krig. Dette er forskjellen mellom oss kommunister og alle utbytterklassene.

Oversettelsen av dette utdraget står for redaksjonens regning.

Fra «Verker i utvalg bind 5»:

Fra «Taler på en konferanse for sekretærene i partikomiteene i provins, byprovins og de autonome områdene

Tale den 27.januar 1957

Vi bringer her et lite utdrag av denne talen som er en av de mange artiklene og talene som blir publisert for første gang i «Verker i utvalg bind 5» som kommer ut i norsk oversettelse

på Oktober forlag i desember.

Oversettelsen av dette utdraget står for redaksjonens regning.

I Midt-østen var det episoden med Suez-kanalen. En mann som het Nasser nasjonaliserte kanalen og en annen som het Eden sendte en invasjonshær, og like i hælene på ham kom det en tredje som het Eisenhower, som bestemte seg for å drive ut britene og ha stedet for seg sjøl. Det britiske borgerskapet som før har vært mestre i intrigemakeri og manøvre, er en klasse som vet best når de skal inngå kompromiss. Men denne gangen rota de det til og lot Midt-østen falle i amerikanernes hender. For en enorm feil! Kan en finne mange slike feil i historia til det britiske borgerskapet? Hva kommer det av at de mister hodet denne gangen og gjorde en slik feil? Fordi presset USA brukte var for stort, og de mista sjølkontrollen i sin iver etter å ta tilbake Midt-østen og blokkere USA.

Retta Storbritannia spydodden først og fremst mot Egypt? Nei. De skrittene Storbritannia tok var retta mot USA like mye som de skrittene USA tok var retta mot Storbritannia.

Utifra denne hendinga kan vi sette fingeren på brennpunktet i kampen i verden i dag. Motsigelsen mellom de imperialistiske landa og de sosialistiske landa er virkelig svært tilspissa. Men de imperialistiske land slåss nå med hverandre for kontroll over forskjellige områder under dekke av å gå imot kommunismen. Hvilke områder sloss de om? Områder i Asia og Afrika befolka av 1000 millioner mennesker. I øyeblikket

FOLKEKRIG MOT SUPERMAKTENE

samler striden deres seg om Midt-østen, et område som har stor strategisk betydning, og spesielt på Egypts Suez-kanal sone. I Midt-østen er det to slags motsigelser, og tre slags krefter er i konflikt. De to motsigelsene er: For det første de mellom forskjellige imperialistiske makter, det vil si mellom USA og Storbritannia og mellom USA og Frankrike, og for det andre mellom de imperialistiske maktene og de undertrykte nasjonene. De tre kreftene er: For det første USA, den største imperialistmakt, for det andre Storbritannia og Frankrike, annenrangs imperialistmakter, og for det tredje de undertrykte nasjonene. Det er i dag Asia og Afrika som er de viktigste områda imperialistene sloss om. Det er oppstått nasjonale frigjøringsrørslar i disse områda. Metodene USA tar i bruk er noen ganger voldelige og noen ganger ikke-voldelige. Dette er det spillet som de spiller i Midt-østen.

Det er til vår fordel at de har rota seg bort i noe. Vi, de sosialistiske landa må følge en politikk som går ut på å konsolidere oss og ikke gi fra oss en eneste tomme av landet vårt. Vi vil kjempe mot enhver som prøver å få oss til å gjøre det. Det er her vi trekker linja, og bak den kan de få lov til å krangle seg imellom. Skal vi så snakke eller skal vi ikke gjøre det? Ja, vi skal gjøre det. Sikkert og visst skal vi støtte de anti-imperialistiske kampene til folket i Asia, Afrika og Latin-Amerika, og de revolusjonære kampene til folka i alle land.

Når det gjelder forholdet mellom imperialist-landa og oss «så er de blant oss og vi er blant dem». Vi støtter folkas revolusjon i landa deres, og de gjennomfører undergravende virksomhet i vårt. Vi har våre folk i deres midte, det vil si kommunistene, de revolusjonære arbeiderne, bøndene og intellektuelle, og de progressive i landa deres. De har sine folk i vår midte, og i Kina for eksempel har de mange folk fra borgerskapet og de demokratiske partia, og også fra godseierklassen, blant oss. I øyeblikket ser det ut som om disse folka oppfører seg ordentlig og ikke lager bråk. Men hva vil de gjøre om det blir sluppet en atombombe i Peking? Vil de ikke gjøre opprør? Det er svært tvilsomt. Det er enda mere tvilsomt når det gjelder de kriminelle som nå gjennomgår omdanning gjennom arbeid, de bandede som lagde uro i den skolen i Shihchiachuang, og den universitet-studenten i Peking som ville få tusener og titusener av folk skutt. Vi må ta dem opp i oss og omforme godsierne og kapitalistene til arbeidende folk. Dette er også en strategisk politikk. Det tar svært lang tid å avskaffe klasser.

Kort sagt er fortsatt vurderinga vår av den internasjonale situasjonen at konflikten mellom de imperialistiske landa som sloss om kolonier, er den viktigste motsigelsen. De prøver å dekke over motsigelsene sine seg imellom ved å spille på motsigelsene sine med oss. Vi kan bruke motsigelsene deres. I denne forbindelse kan vi gjøre mye. Dette er en viktig sak for utenriks-politikken vår.

Nå noen ord om forholdet mellom Kina og USA. Vi har kopiert opp og delt ut Eisenhowers brev til Chiang Kai-sjek til dere. Etter mitt syn er dette brevet hovedsakelig ment til å helle kaldt vann i blodet på Chiang Kai-sjek og så pumpe litt mot inn i ham. Brevet snakker om nødvendigheten av å holde hodet kaldt, og ikke være impulsiv, det betyr å ikke gripe til krig, men å stole på De forente nasjoner. Det er å helle kaldt vann. For Chiang Kai-sjek er virkelig blitt ganske impulsiv. For å pumpe mot inn i Chiang Kai-sjek sier Eisenhower at han vil fortsette politikken med den harde linja overfor kommunistene, og sette sin lit til at det bryter ut uro i vår midte. Som Eisenhower ser det er det allerede brutt ut uro, og kommunistene kan ikke stoppe dem. Nåvel, alle har sin egen måte å se på tingene.

Fra «Skrifter i utvalg»:

Noen punkter til vurdering av den nåværende internasjonale situasjonen

April 1946

1. Verdensreaksjonens krefter forbereder nå tydelig en tredje verdenskrig, og faren for krig er til stede. Men de demokratiske kreftene i verdens folk har vokst seg sterkere enn de reaksjonære kreftene, og de fortsetter å gå framover. De må og kan helt sikkert overvinne faren for krig. Derfor er ikke spørsmålet om forholdene mellom USA, Storbritannia og Frankrike, og Sovjetunionen et spørsmål om kompromiss eller brudd, men et spørsmål om kompromiss før eller seinere. »Kompromiss» betyr å nå fram til enighet gjennom fredelige forhandlinger. »Før eller seinere» betyr noen år, mer enn ti år, eller til og med lengre tid.

2. Den typen kompromiss som er nevnt ovenfor betyr ikke kompromiss i alle internasjonale spørsmål. Det er umulig så lenge USA, Storbritannia og Frankrike fortsatt blir styrt av reaksjonære. Denne typen kompromiss betyr kompromiss i noen spørsmål, også i noen viktige spørsmål. Men det vil ikke bli mange slike kompromiss i nærmeste framtid. Det er imidlertid en mulighet for at USA's, Storbritannias og Frankrikes handelsforbindelser med Sovjetunionen vil utvides.

3. Et slikt kompromiss mellom USA, Storbritannia og Frankrike, og Sovjetunionen kan bare oppnås som et resultat av besluttsom, effektiv kamp av alle de demokratiske kreftene i verden mot de reaksjonære kreftene i USA, Storbritannia og Frankrike. Et slikt kompromiss krever ikke at folket i de kapitalistiske landene i verden gir etter og gjør kompromiss hjemme. Folket i disse landene vil fortsette å føre ulike kamper utfra sine ulike vilkår. De reaksjonære kreftenes prinsipp for behandling av de demokratiske kreftene i folket er utvilsomt å ødelegge alt de kan og forberede seg på seinere å ødelegge alt det de ikke kan klare å ødelegge nå. Stilt overfor denne situasjonen bør folkets demokratiske krefter bruke det samme prinsippet mot de reaksjonære kreftene.

Dette dokumentet ble skrevet for å imøtegå en pessimistisk vurdering av den internasjonale situasjonen på denne tida. Våren 1946 intensiverte imperialismen med USA i spissen sammen med de reaksjonære i forskjellige land, daglig sin anti-sovjetiske, anti-kommunistiske og folkefiendtlige virksomhet, og slo stort opp at »krig mellom USA

FOLKEKRIG MOT SUPERMAKTENE

og Sovjetunionen er uunngåelig» og at »utbruddet av en tredje verdenskrig er uunngåelig». Under disse forholdene var det noen kamerater som overvurderte imperialismens styrke, undervurderte folkets styrke og fryktet den amerikanske imperialismen og utbruddet av en ny verdenskrig. Derfor viste de svakheter overfor de væpnede angrepene fra den reaksjonære USA—Chiang Kai-shek-gjengen og torde ikke resolutt gå imot kontra-revolusjonær krig med revolusjonær krig. I dette dokumentet bekjempet kamerat Mao Tsetung slik feilaktig tenkning. Han pekte på at hvis folkets styrker førte beslutsomme og effektive kamper mot verdensreaksjonens styrker over hele verden, kunne de overvinne faren for en ny verdenskrig. Samtidig pekte han på at det var mulig å nå fram til visse kompromiss mellom de imperialistiske og sosialistiske landene, men at slike kompromiss ikke krever »at folket i de kapitalistiske landene gir etter og gjør kompromiss hjemme», og at »folket i disse landene vil fortsette å føre ulike kamper ut fra sine ulike vilkår». Dette dokumentet ble ikke offentliggjort på dette tidspunktet, og det sirkulerte bare blant noen ledende kamerater i Sentralkomiteen. Det ble utdelt på møtet i Sentralkomiteen i Kinas Kommunistiske Parti i desember 1947. Da kameratene som var til stede enstemmig tiltrådte innholdet i dokumentet, ble den fullstendige teksten siden innlemmet i »Et sirkulære om vedtakene på Sentralkomiteens møte i desember 1947», utgitt av Sentralkomiteen i januar 1948.

John Åsan — veteran fra NKP:

NKP sviktet da de ikke tok opp den væpna kampen fra krigens første dag

John Åsan er en gammel klassekjemper og veteran i den kommunistiske bevegelsen. Han er 80 år gammel og har rik erfaring fra et helt liv som arbeider og klassekjemper. Han var med på å danne soldatråd i 1917, organiserte folk i Skog- og landarbeiderforbundet og kjempet for retten til å opprette tariffavtale. Han brøyt med DNA i 1932 og meldte seg inn i NKP. Han har personlig erfaring med de mangelfulle politiske forberedelsene i NKP foran den 2. verdenskrig. Selv om han bodde forholdsvis avsides i Trøndelag og langt fra det politiske sentrum og partiledelsen i Oslo, trur vi at hans erfaringer kan lære oss en del om NKP's mangelfulle forberedelser. NKP hadde ingen linjer for illegalt arbeid eller væpna motstand, de evna ikke å foreta en korrekt analyse av verdenssituasjonen og svikta sin oppgave som kommunister ved krigsutbruddet.

Åsan sjøl satte i gang illegalt arbeid på tross av NKP-ledelsens passivitet, han samla bl.a. våpen og måtte flykte til Sverige i 1942. Han ble i Sverige etter krigen og var med i SKP fram til 1956, men brøyt da med revisjonistene i partiet. Etter at han flytta tilbake til Norge i 1972 slutta han opp om den nye kommunistiske bevegelsen i Norge.

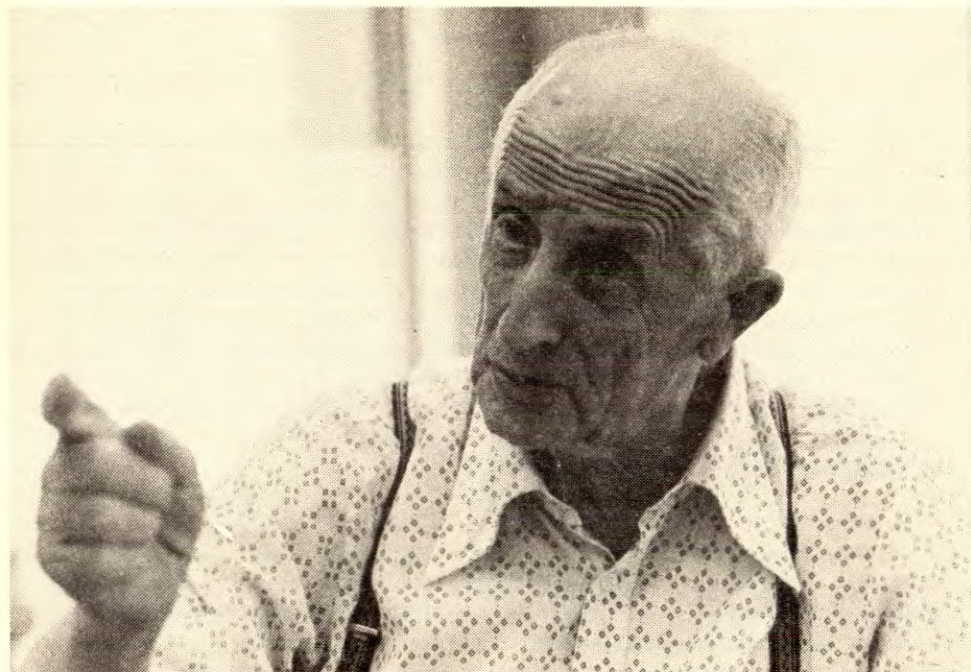
FOLKEKRIG MOT SUPERMAKTENE

Hvilke forberedelser hadde NKP gjort i tilfelle et fiendtlig angrep på Norge i 1940?

— Det var lite og ingenting. Jeg var medlem av NKP siden 1932 og de opplysningene vi fikk fra partiet om den politiske linja var svært minimale. Nå bodde jeg riktignok avsides, men jeg tror likevel at min opplevelse av dette er representativ for parti-medlemmene. Krigen og okkupasjonen kom derfor like overraskende på oss som på resten av befolkningen. Det oppsto derfor lokalt hos oss stor forvirring om hva som var riktig å gjøre, vi konsentrerte ikke kreftene om det som burde være det viktigste, nemlig å sette i gang med væpnede aksjoner. Det skortet på samarbeid oss kommunister imellom og vi hadde ikke noen organisasjon som var egnet til å lede kampen. Jeg for min del som bodde ved Steinkjer hadde forbindelse med NKP-avdelingen på Byåsen som var ganske stor, på omkring 40 mann.

Vi hadde kontakt med formannen i avdelinga, men han hadde ikke mottatt noen linjer fra partiet for hva vi skulle gjøre i denne situasjonen. Den 9. april da invasjonen kom var vi totalt uforberedt, vi så et oppslag i Steinkjer, der det sto at «ingen sivile eller militære fikk gripe til våpen». Dette fikk oss til å gruble på hva som var riktig å gjøre. Jeg kunne ikke komme i kontakt med det regimentet jeg tilhørte, de var forflyttet opp til Snåsa-vann.

Når det gjaldt oss kommunister lot vi oss ikke skremme av denne plakaten, men vi hadde lite utstyr å hjelpe oss med. Jeg for min del hadde våpen som tilhørte regimentet og litt ammunisjon, jeg har jo drevet med jakt siden 1912, og jeg tenkte umiddelbart på kamp. Formannen i NKP-avdelinga i Byåsen som jeg var i kontakt med mente at vi måtte «avvente situasjonen og se hvordan det utviklet seg».

John Åsan, veteran i den kommunistiske bevegelse.

FOLKEKRIG MOT SUPERMAKTENE

— Det ble altså ikke gjort noen forberedelser i NKP til illegalitet eller å gå under jorda for å bygge opp en motstandsbevegelse?

— Det var det ikke nei, det var jo opplagt en mangel som førte til at vi ikke hadde noen linje å holde oss til. Det førte til at vi måtte vurdere ting lokalt og så og si føle oss fram, i så måte tror jeg også vi gjorde feil. Vi var vel fire stykker hos oss som umiddelbart var villig til å gå ut i kamp som en partisan-gruppe, siden det viste seg å være umulig for oss kommunister å få gjort noe i det norske forsvaret siden en hel del av offiserene i det trettende regiment som vi tilhørte var nazister. Sånn som jeg ser det nå burde vi gått i gang med aksjoner med en gang.

— Det er en kjent sak at NKP helt opp mot krigsutbruddet vurderte England til å være den mest sannsynlige angriperen, tror du NKP's linje i forhold til væpna aksjoner hadde vært anderledes hvis den engelske imperialismen hadde kommet Tyskland i forkjøpet?

— Det er vanskelig å svare på. Siden den politiske linja ikke var diskutert og vi ikke diskuterte hva som var urettferdig eller rettferdig krig, så stod vi i det store og hele veldig svakt.

— Dere diskuterte heller ikke rivaliseringa mellom imperialismaktene og endring i styrkeforholdet til fordel for Tyskland?

— Nei, men imperialismen og nazismen ble jo allment propagandert som en fare. Spesielt etter 1933, da nazistene begynte å røre på seg i Norge, men det hadde jo vært rimelig at NKP som det kommunistiske partiet skulle legge opp en skikkelig taktikk, men det ble ikke gjort.

— Hvordan vurderte dere situasjonen da det viste seg umulig for dere å kjempe gjennom den borgerlige hæren?

— Vi tenkte på skytterlagene, de skulle jo være forsvarsorganisasjoner og burde ta del i kampen mot tyskerne. Men disse var også utsatt for borgerskapets sabotasje. Det var flere eksempler på at ammunisjonen til skytterlagene var fjernet. Det var f.eks. tilfelle

med Ytre Ogdal skytterlag der det egentlig skulle ha vært over 300 skudd, de var vekk og sånn var det på flere plasser. Andre steder i landet derimot var skytterlagene effektive motstandsorganisasjoner, f.eks. på Elverum der de spilte en viktig rolle for å beskytte kongen da han reiste gjennom der.

— Nå var det jo slik at mange, inkludert NKP-ledelsen mistolket ikke-angrepsavtalen mellom Tyskland og Sovjet og oppfattet den dithen at norske kommunister ikke burde ta opp væpna motstand, reflekterte du over det?

— Det var jo bestemt at alle radioer skulle innleveres, men vi beholdt en radio og lå på høyloftet og hørte på Radio-Moskva, og spesielt etter at krigen mellom Sovjet og Tyskland lød budskapet hver morgen og hver kveld: Død over nazistene, det kunne ikke oppfattes som noe annet enn en oppfordring til væpna kamp. Jeg må si at det er et tankekors for meg i dag at vi ikke i større grad fulgte den oppfordringen. Det er nesten så man føler seg som en forræder når en tenker på det i dag.

— Hvordan har du inntrykk av at stemningen var blant vanlige arbeidsfolk til fordel for væpna aksjoner og aktiv motstand i ditt distrikt?

— Det var stor kampvilje, klart at skrem-sler om represalier og gisler hadde en viss effekt, det hadde den også på oss kommunister, men hvis noen først hadde gått i spissen tror jeg vi kunne vunnet mye oppslutning om en slik linje. Etter hvert dukket det jo også opp store mengder med våpen til de lokale Milorg-folkene i distriktet, jeg tror de kom fra England, men disse folkene vegret seg jo for å bruke dem så andre burde tatt initiativet og gått i spissen.

— Vi så i krigsutbruddet at borgerskapet sviktet og NKP vaklet, hva tror du situasjonen hadde vært hvis NKP fra første stund uten å nøle hadde stilt seg i spissen for en riktig motstandslinje og gått i spissen for den væpna kampen?

— Situasjonen hadde sjølsagt blitt en helt annen, store deler av arbeiderklassen var

FOLKEKRIG MOT SUPERMAKTENE

John Åsan selger Klassekampen på gata i Steinkjer.

innstilt på kamp og Norgeshistoria hadde kunnet sett anderledes ut hvis NKP hadde stått på en korrekt linje og gjort det som et kommunistparti bør gjøre i en slik situasjon.

— Hva kan vi lære av det hvis det igjen bryter ut en ny verdenskrig?

— Det må være at kommunistpartiet,

AKP(m-l) griper inn og tar initiativet fra første stund, vi vet at borgerskapet vil svike nasjonen, vi vet at supermaktene hver på sin kant vil gjøre alt de kan for å kue landet vårt, i en slik situasjon må ikke kommunistene nøle et sekund, men ta initiativet fra første stund.

T. Titlestads bøker om Furubotn:

Lyver om Stalin og Komintern —

Avdekker Furubotns revisjonisme

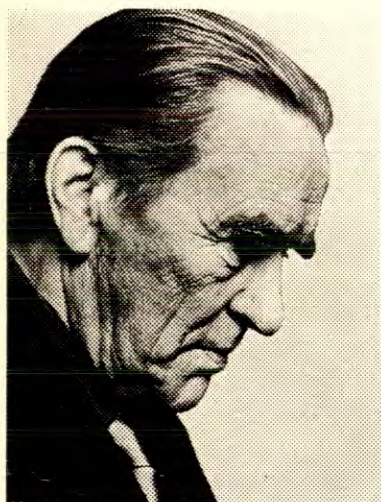
Torgrim Titlestad har skrevet flere bøker om Peder Furubotn's liv, bl.a. to bøker om 2. verdenskrig, «Stalin midt imot» og «I kamp, i Krig». Disse bøkene er blitt brukt som «dokumentasjon» for å forklare at NKPs vakling i 1940 skyldtes Stalin og Kominterns politikk. Denne artikkelen dokumenterer at dette er rein historieforfalskning, NKPs feil skyldtes først og fremst de indre svakhetene i partiet sjøl. Artikkelen viser at Peder Furubotn sjøl aldri sto for ei korrekt linje i motstandsarbeidet, han sto på ei klassesamarbeidslinje og var for samarbeid med den engelske imperialismen. Han skilte seg ikke fra NKP-ledelsens feilaktige linje med å unnlate å ta opp den væpna kampen fra første dag.

Torgrim Titlestad har gitt ut flere bøker i en serie om Peder Furubotns politiske liv, blant annet to bind om den 2. verdenskrig, «Stalin midt imot» og «I kamp,

i Krig», som dekker åra 1938—41 og 1942—45. Titlestad har bygd bøkene på Furubotns krigsarkiv, som han alene sitter på.

FOLKEKRIG MOT SUPERMAKTENE

Titlestads bøker røper en nesegrus beundring for Furubotn, som han framhever som en av «de tre store nordmenn frå 1940», nemlig «Kongen, den konservative politikaren Carl Joachim Hambro og kommunisten Furubotn». Samtidig gjør Titlestad Furubotn til «en pioner for eurokommunismen» som han staka opp sjøl for Tito, ifølge Titlestad. Med disse sammenligningene med borgerlige politikere treffer Titlestad i grunnen spikeren på hodet, for Furubotn bar fram borgerskapets politiske linje i arbeiderklassen. Furubotns linje var å underordne seg under borgerskapet i krigspolitikken med sikte på en regjeringsposisjon i et kapitalistisk etterkrigs-Norge.

Peder Furubotn.

Samtidig som Titlestad bekrefter at Furubotn ønska å alliere seg med borgerskapet er hans bøker et massivt angrep på Stalin og Kominterns linje for kommunistene i små okkuperte land som han påstår ble bedt om å legge ned kampen p.g.a. pakten Tyskland/USSR. Vi skal her avsløre hvordan Titlestad er en politisk svindler som snur fakta fullstendig på hodet, og vise at Kominterns linje nettopp var støtte til nasjonal frigjøringskrig i små okkuperte land.

Derved har vi den politiske kjerna i Titlestads bøker: De angriper kommunistenes linje for nasjonal-revolusjonær folkekrig mot okkupasjon av imperialistiske stormakter, og forsvarer ei borgerlig klassesamarbeidslinje i motstandsarbeidet, som vil ende opp i fortsatt kapitalisme etter krigen. At slik propaganda spres i ei førkrigstid gjør det ekstra viktig å avsløre den.

TITLESTAD SPRER LØGNER OM KOMINTERN OG STALIN

En av hovedlinjene i Titlestads bøker er å kaste skylda for NKP's manglende motstand mot tysk okupasjon i 1940 på Komintern og SUKP som da var leda av Stalin. Som kjent er denne påstanden spredt i alle år av alskens antikommunistar fra Haakon Lie til Kontrast. Her er noen eksempler på hvordan Titlestad slutter seg til dette selskapet: «Det som skilde analysen til Furubotn fra det offisielle NKP- og Komintern-synet var at han delte spørsmålet om krigen i to i eit rettferdig og eit urettferdig element. Komintern tala derimot berre om den urettferdige sida: den imperialistiske karakteren. Av di Komintern ikkje tok spørsmålet om fridoms-karakteren opp, det rettferdige elementet, hadde Komintern/SUKP øvd vald mot den klassiske marxistiske analysen»²

Og vidare: «Den (paktideologien) hadde lenge hindra leiaraane i NKP i Oslo frå å lansera ein klår og nasjonal motstandspolitikk...»³

Og endelig: «Nettopp det at han (Furubotn) trassa paktpolitikken synte det nasjonale innslaget hos han sjølv»⁴

Slik kunne en fortsette i det vide og det breie, men det rekker for å dokumentere Titlestads syn: Ikke-angrepspakten mellom Sovjet og Tyskland fra august 1939—juni 1941 var grunnlaget for at Komintern og SUKP påla kommunistene i små okkuperte land ei ikke-motstandslinje. Titlestad påstår til og med at «motstandspolitikk var å oppfatte som partiskadeleg verksemd»⁵ og viser til en eksklusjon av R. Jensen i det danske

FOLKEKRIG MOT SUPERMAKTENE

kommunistpartiet. I en tendensløs bruk av fotnoter lar han det til og med skinne igjen, som at den som ikke retta seg etter «paktideologien» ikke var trygg for sitt liv.⁶

KOMINTERNES SYN PÅ MOTSTAND I SMÅ OKKUPERTE LAND I EUROPA 1939

En undersøkelse av tidsskriftet Kommunistische Internationale høsten 1939 (under pakten) viser sjølsagt at Titlestad farer med løgn. Tidsskriftet KI var organ for Den Kommunistiske Internasjonales Eksekutivkomite, og i tida oktober til desember 1939 (som er det siste eksempel som finnes i Norge) publiseres flere artikler hvor Komintern propaganderer motstandskampen mot de fascistiske okkupertene. Men sjølsagt viet Komintern størsteparten av plassen til den imperialistiske krigen som monopolborgerskapet i Tyskland, Frankrike/England førte. Men det forhindrer sjølsagt ikke at Komintern hadde ei korrekt marxist-leninistisk linje for den rettferdige kampen som de små, okkuperte nasjoner i Europa da førte, nemlig i Østerrike, Tsjekkoslovakia, Polen. Tvertom er det naturligvis slik at Tyskland og England/Frankrike førte urettferdig krig, mens folkene i de små nasjonene førte rettferdig krig. Noen eks: Fra artikkelen «Kamp mot krigsforbryterne i Berlin, såvel som London og Paris» av *W. Florin, KPD, KI, oktober 1939, s. 1093*. «De tyske arbeidere og bønder kan ikke befri seg fra utbyttingens åk, hvis de ikke støtter frigjøringskampen til de undertrykte nasjoner mot fremmedherredømmet. Først gjennom den aktive understøttelse av denne kampen, vokser det fram et kampfelleskap mellom det arbeidende tyske folk og de nasjonalt undertrykte folk, tjekkerne, slovakene og østerrikerne.»

Altså, støtte til frigjøringskampen i Tsjekkoslovakia og Østerrike, det var Kominterns linje for de tyske kommunister. Denne kampen skulle rettes mot «det imperialistiske tyske borgerskap som gjennom

brutal undertrykkelse av fremmede nasjoner og deres innlemmelse i det tyske statsystem, har gjort Tyskland til et folk efengsel.»

F. FURNEBERG: DET ØSTERRISKE FOLKETS FRIHETSKAMP I KI NOVEMBER 1939

Furneberg representerer KP i Østerrike og skriver bl.a.: «Vi bekjemper denne krigen med alle midler, og er oss bevisst, at vi fremmer Tysklands nederlag, men ikke den engelske og franske imperialismens seier. Vi vil daglig arbeide for å kaste av oss det imperialistiske herredømme, å fjerne fremmedherredømmet og kjempe fram vår sjølråderrrett. Men vi kommer aldri til å kjempe for interessene til engelsk og fransk kapital. Nei, vår frigjøring når vi i kampen mot den tyske og den engelske/franske imperialisme, i forbund med den tyske, engelske og franske arbeiderklasse». (s. 1190)

«De østerrikske kommunister kjemper av all kraft mot den imperialistiske krig. De fører an i arbeiderklassens seige kamp mot økonomiske og politiske forslaving, og de representerer derved framtidinteressene til den østerrikske arbeiderklasse og det østerrikske folk. Det Kommunistiske Parti er det eneste parti som viser folket utvegen, det eneste parti hvis politikk kan bringe en varig fred, basert på sosialismen og fredelig samliv mellom folkene. Det kommunistiske Parti folder bredt ut fanen for kampen for fred, brød og frihet. Østerrikes Kommunistiske Parti forbinder seg i denne kamp på det nærmeste med det tyske og tsjekkiske folk og framfor alt den tyske og tsjekkiske arbeiderklasse. Vi kjemper mot fremmedherredømmet over Østerrike, for det østerrikske folkets sjølråderrrett». (s. 1193)

Det er ikke akkurat forbud mot kamp mot Tyskland som Komintern her propaganderer i sine spalter, tvert om full og åpen kamp mot de fascistiske okkuperter, uten å alliere seg med den andre stormaktsblokka.

«Mot den imperialistiske krig — for fred og folkenes frihet» Erklæring fra Kom-

FOLKEKRIG MOT SUPERMAKTENE

munistpartiene i Tyskland, Østerrike og Tsjekkoslovakia, KI desember 1939.

Denne felleserklæringen er et uhyre viktig dokument som Komintern publiserer i desember 1939. Innledningsvis slår de fast hvordan krigen både fra tysk og fransk/engelsk monopolkapitals side er imperialistisk og urettferdig krig. Om motstanden mot okkupasjon heter det så:

«I motsetning til den tyske imperialisme, er den tyske arbeiderklasse for den hele og fulle sjølråderett for østerrikerne, tsjekkerne, slovakene og polakkene. Kommunistene setter inn alle krefter på å forbinde den tyske arbeiderklassens frigjøring med den nasjonale frigjøringskampen til tsjekkerne, slovakene, polakkene og østerrikerne, til en fast enhet *mot* den tyske imperialisme». (s. 1289)

«De kommunistiske partiene i Tyskland, Østerrike og Tsjekkoslovakia står ved et historisk vendepunkt som nærmer seg, og er inderlig enhetlig og sammensveiset, fast forbundet med hverandre og fylt av internasjonalistisk kampånd. Kommunistene kjemper mot de uutholdelige krigsbyrder, som legges på folkenes skuldre, mot rettsløsheten til de arbeidende masser, for befielsen av alle politiske fanger fra konsentrasjonsleirene, mot enhver nasjonal undertrykkelse og for den fulle og hele sjølråderett for tsjekkerne, slovakene, østerrikerne og polakkene...» (s. 1291)

«Vi ser framtida modig og seiersviss i møte, for vår rettesnor er marxismen-leninismen. Foran oss vaier den seierrike fanen til Lenin og Stalin, det ærefulle banner til sosialismen i Sovjetunionen» (s. 1292)

TITLESTAD EN SVINDLER

Disse sitatene fra Kominterns egne tidsskrifter viser at Titlestads påstander er svindel. Komintern tok nettopp opp «det rettferdige elementet» i krigen, «fridoms-karakteren» til en krig ført av en liten okkupert nasjon mot den tyske fascismen.

Komintern lanserte ingen «paktideologi» som hindret lederne av kommunistpartiene i okkuperte land i å reise motstanden, tvertom

var Kominterns linje å *propagandere* nasjonal frigjøringskrig, helt i tråd med «klassisk marxistisk analyse». Kommunistpartiene i små okkuperte land forsvarte nasjoner, ikke i strid med Stalin, men de framhevet nettopp Stalin som sin læremester.

Slike konklusjoner kan vi trekke av Kominterns skrifter høsten 1939. At vi ikke kan legge fram tilsvarende dokumentasjon for 1940 og 1941, skyldes at tidsskriftet «Kommunistische Internationale» ikke finnes på norske biblioteker for denne tida. Vi vil komme tilbake til dette.

NKP's EGNE FEIL I ANALYSEN

Når det ikke lenger er noen «paktideologi», noen Stalin og Komintern å kaste skylda for kapitulasjonslinja fra 1940 må vi følgelig leite i NKP sjøl for å finne årsaken. Og den ligger nettopp i NKP's «vald mot klassisk marxistisk analyse». Dette blir behandlet på annet sted i dette nummer. Derfor vil vi bare kort slå fast at NKP's hovedorgan «Arbeideren» i begynnelsen av okkupasjonen en rekke ganger la fram ideen om at å kjempe mot Tysklands okkupasjon av Norge var det samme som å kjempe for England. Dette er en variant av ideen om at nasjonale kriger er umulig under imperialismen, fordi stormaktene har delt opp verden i interesse-sfærer, og vil forvandle enhver krig til en krig for seg, til en urettferdig krig.

Denne ideen blei tidlig utvikla av bl.a. Rosa Luxemburg som under pseudonymet «Junius» skreiv en brosjyre under 1. verdenskrig. I artikkelen «Junius-brosjyren»⁷ går Lenin til angrep på denne ideen, og slår fast at nasjonale kriger er mulig sjøl i små imperialistiske land. Dette problemet blei diskutert på Kominterns 7. Kongress, hvor NKP var til stede med «en mannsterk delegasjon» ifølge partihistoria. Her slutta Komintern seg til Lenins linje om at når en «svakere stat overfaller en eller flere imperialistiske stormakter som vil utslette dens nasjonale uavhengighet ... så kan det nasjonale borger-

FOLKEKRIG MOT SUPERMAKTENE

skapets krig i et slikt land for å avverge overfallet, anta karakteren av en befrielseskrig»⁸

Ingen av disse sakene hadde NKP grepet, hverken Lenins eller Kominterns linje, og dette er utelukkende deres egen politiske feil. Dette er tydeligvis Titlestad interessert i å skjule. Samtidig som han blåser opp Furubotn som den som hadde grep på «den klassiske marxistiske analysen» av det nasjonale spørsmålet. Riktignok sto Furubotn på ei nasjonal linje før 9. april og et stykke ut i krigen. Men sant å si er det ikke mange *beviser* som Titlestad er i stand til å legge fram på at Furubotn hadde grep om den nasjonale frigjøringskrigen *den 9. april*. Ingen skriftlige kilder er han istand til å sitere, som bekræftelse på påstanden, sjøl om han sitter på Furubotns arkiv. Kan grunnen være at heller ikke Furubotn hadde grep på dette spørsmålet? Titlestad gir selv grunnlag for å stille dette spørsmålet når han forteller om en løpeseddel Furubotn fikk trykt den 9. april: «Trykkaren var redd for å prenta den, sjølv om innhaldet i flygebladet ikkje oppmoda til anna enn at folk måtte halda seg i ro, ikkje la seg dra med av panikkstemning, men sjå tida an»⁹. Vidare kan Titlestad sitere en kilde som var på et møte Furubotn innkalte til den 10. april. Han sier: «Furubotn la allerede då opp en linje for kordan vi skulle organisere oss. Vi skulle forsøke å få folk som var partitro, men som ikkje var kjent offentleg som kommunistar, puttet inn i NS... Det andre hovudpunktet hans den kvelden, var at vi måtte forberede oss på å forhindre nazifisering av skulen...»¹⁰

Dette er det Titlestad har å fortelle om Furubotns linje utad 9. og 10. april: Ro og orden, spioner på NS, mot nazifisering av skolen. Dette minner temmelig mye om linja til sentralkomiteen. Dette forklarer Titlestad med at Furubotn måtte være «taktisk» p.g.a. «paktideologien», men det er mildest talt nokså søkt.

Dermed må vi slå fast at Titlestad, som ønsker å være vitenskapsmann, og som er den eneste som har sett Furubotns krigsarkiv, ikke er i stand til å bevise at Furubotn

sto på ei linje for nasjonal frigjøringskamp i aprildagene 1940.

FURUBOTN UTVIKLER EI LINJE FOR KONSEKVENT KLASSESAMARBEID MED BORGERSKAPET UNDER DEKKE AV NASJONAL MOTSTAND MOT DEN TYSKE OKKUPASJONEN

Vi har sett at det ikke kan være p.g.a. den nasjonale linja Furubotn sto for iallfall i tida før og etter krigsutbruddet, at SUKP og Komintern var imot Furubotn, hvilket de utvilsomt var. Følgelig må det ha vært en annen grunn til motsigelsen mellom Komintern og Furubotn. Og denne grunnen finner vi i Furubotns linje overfor borgerskapet både under og etter krigen. Som bøkene til Titlestad viser, var dette ei klart revisjonistisk linje, som ikke kunne ende med annet enn underordning under borgerskapet og fortsatt kapitalisme etter krigen. Dette er den virkelige grunnen til Stalins motstand mot Furubotn, som Titlestad skjuler i sine bøker, men samtidig støtter han klart Furubotns linje overfor borgerskapet. Dette er politisk viktig, fordi slike ideer spres i ei førkrigstid, og vi vil ta dem opp, for å hindre at de vinner innflytelse i en norsk motstandsbevegelse i den tredje verdenskrig.

Før vi går løs på dette spørsmålet vil vi minne om AKP(m-l)s syn på borgerskapets rolle under en okkupasjon. Borgerskapet tar først og fremst sikte på profitt. Derfor vil de sannsynligvis etter kort tid kapitulere for å spinne gull på handel med okkupasenten, samtidig som de gjerne kan opprettholde en motstand i ord. Men borgerskapet vil aldri reise folket til militær frigjøringskrig, fordi det truer profitten. Derfor mener vi borgerskapet som klasse ikke kan frigjøre nasjonen. Følgelig er det i vår epoke bare arbeiderklassen som kan løse denne oppgava, og må lede frigjøringskrigen. Videre er det bare når arbeiderklassen og folket sjøl frigjør nasjonen med våpen i hånd, at det etter krigen er slutt kan bli mulig å ta opp kampen mot borgerskapet, og styrte dette og gjennomføre revolusjonen og sosialismen.

FOLKEKRIG MOT SUPERMAKTENE

Det som her er sagt gjelder prinsippene for folkekrigen, og forhindrer sjølsagt ikke at kommunister bør delta i den borgerlige hæren så lenge den kjemper mot okkupasjon, eller at det kan være enhet med enkeltpersoner og grupper fra borgerskapet i frigjøringskrigen, samt at det kan tenkes at frigjøringshæren blir stilt overfor en borgerlig «Hjemmefront» som en bør tilby aksjonsenhet med i kampaksjoner, for å trekke masser bort fra den borgerlige ledelsen og over på folkekrigens linje.

FURUBOTN OM BORGERSKAPET I FRIGJØRINGSKRIG

Furubotn formulerer hovedoppgaven til tillitsmenn i fagbevegelsen under krigen på denne måten:

«... å sammensveise alle arbeidere, funksjonærer, arbeidsledere, teknikere, ingeniører, disponenter, direktører og arbeidsgivere med andre ord alle nordmenn uansett lag og klasse...»¹¹ Videre skriver Furubotn i «Alt for Norge», illegal avis utgitt av NKPs sentralkomite i des. 1944:

«Samarbeidet mellom arbeiderklassen og borgerskapet i løsningen av krigens oppgaver er sprunget ut av folkets sanne livsinteresser og livsbehov.»¹²

Med andre ord: Furubotn later som om det er mulig å samarbeide med borgerskapet i den nasjonale frigjøringskrigen, å få borgerskapet med på frigjøringskrig, enda det såkalte Partisanbrevet og andre fakta viser at borgerskapet var imot en aktiv krig.

FURUBOTN OM FORHOLDET TIL DEN BORGERLIGE REGJERINGA I KRIGEN

I et brev til NKPs sentralkomite 10. juni 1941 skriver Furubotn: «Vi som oppholder oss i landet har altså til oppgave å nå fram til de riktige former for krigføring slik at vår krig inngår som et *supplement* (vår utheving), et supplement til den krig som ledes av den norske regjering i London.»¹³

Titlestad kommenterer dette slik: «Klårare tillitsfråsegn kunne regjeringa Nygaardsvold

snaut få.» Så sant som det er sagt. NKPs frigjøringskrig skulle altså være et supplement til den borgerlige regjeringa. Klarere kan Furubotn neppe få sagt at det egentlig ikke var meninga med noen virkelig folkekrig i Norge. Men dette var ikke alt. I et viktig dokument av 1. juni 1944 fra NKPs sentralkomite undertegna av Furubotn heter det: «Det kommunistiske parti er videre rede til å oppnevne en eller flere representanter som tiltrer regjeringa i London.»¹⁴ Vær oppmerksom på at dette var i 1944, da regjeringa var underlagt den amerikansk-engelske allierte kommando, og NKPs representanter i ei slik regjering ville vært nødt til å føre «frigjøringskrig» på USAs premisser, hvilket vil si ingen folkekrig overhodet, men frigjøring ved hjelp av USA-tropper for å sikre det imperialistiske diktaturet etter krigen i Norge. For å gjøre bildet mere komplett, gir Titlestad opplysninger om at NKP mottok penger fra regjeringa til sitt motstandsarbeid¹⁵, trulig et forsøk fra regjeringa på å kjøpe opp NKP-ledelsen for en passiv borgerlig krigslinje.

FURUBOTNS FORHOLD TIL DEN BORGERLIGE HJEMMEFRONTLEDELSEN

Som Terje Valen har påpekt, var Hjemmefronten leda av representanter for monopolborgerskapet. Hva var Furubotns forhold til disse? Allerede i brev av 10. juli til regjeringa skriver Furubotn «Det må organiseres en nasjonal forsvarskomite i landsmålestokk» Denne linja sto Furubotn på fra begynnelse til slutt. I et opprop fra NKPs sentralkomite 17. oktober 1944 under overskriften «Enhet i den politiske ledelse av det norske folk» heter det bl.a.: Dagens krav må derfor bli: Oppta i heimefrontens ledelse gode og ansvarsfulle talsmenn fra den kjempende kommunistiske arbeiderbevegelse.»¹⁶ Her formelig tigger Furubotn om å få bli med i borgerskapets krigsledelse, som er imot enhver form for væpna folkekrig mot okkupanteren fordi de vil ha hjulene til å gå. Samtidig som Furubotn vil innbille arbeiderklassen at

FOLKEKRIG MOT SUPERMAKTENE

en slik ny Hjemmefront med NKP-representanter skal føre «aktiv frihetskrig» og andre paroler han spredte.

FURUBOTNS FORHOLD TIL MILORG

Folkehæren er et av de tre våpen arbeiderklassen trenger for å frigjøre nasjonen, og erfaringene fra Kina, Spania osv. viser at arbeiderklassen må ha ledelse uten borgerlig innflytelse, ellers blir det ingen frigjøringskrig. Hva med Furubotn og NKP? NKPs linje var å delta i de såkalte «Hjemmestyrkene» som også var kjent som MILORG, og var underlagt regjeringa i London. NKPs linje var sjølsagt ikke å opprette militære enheter

som arbeiderklassen leda. Hvordan arbeidet arta seg i «Hjemmestyrken» går fram av et brev til forsvarssjefen, Kronprins Olav, som ble offentliggjort i «Alt for Norge», nov. 1944:

«Trass i dette tok det særleg om hausten 1943 og vinteren 1944 til å gå ut løynde instruksjonar frå den militære leiinga for heile heimestyrkane til sær s litande tillitsmenn innan samskipnaden om at dei aktivt innstilte arbeidarane som var med i militærgruppene, fyrst og framst kommunistane, skulle rein-skast ut av militærsamskipnaden...»¹⁷

NKPs og Furubotns svar på dette var *ikke* å ta brudd med den borgerlige krigsledelsen, men å protestere slik til Kronprins Olav: «...

Et bredt spekter av illegal propaganda. NKP markerte aldri avstand til borgerskapets linje for motstandsarbeidet og la aldri vekt på kommunistenes sjølstendighet innfor fronten. Furubotn sto tvertimot på en konsekvent klassesamarbeidslinje.

FOLKEKRIG MOT SUPERMAKTENE

at det vert sett ein stoppar for all forfylgjing av arbeidarane i heimefrontstyrkana, og at kommunistane vert tekne omsyn til som jamstelde landsmenn.»¹⁸

Naturligvis var NKPs nødt til å protestere når borgerne hindra dem i å oppnå posisjoner, men samtidig fulgte Furubotn og NKP den borgerlige regjeringas og MILORGs borgerlige og passive motstandslinje. Et særdeles opplysende eksempel er «Alt for Norge» nr. 19. 1944, hvor et direktiv fra forsvarssjefen til Hjemmestyrkene *offentliggjøres*. Her heter det:

«Unngå åpen kamp. Bevar organisasjonene. Dere vil få ordrer gjennom kjente kanaler og i Kringkastingen når tiden er inne til aksjon i samsvar med den militære situasjon. Følg de regler om forsiktighet som gis i ordren fra hjemmefrontledelsen.» Unngå åpen kamp, dette er NKPs sentralkomites opprop til arbeiderklassen og folket, som ønsket å kaste tyskerne ut med våpen i hånd. Hvor fjernt dette er fra den kommunistiske linje for folkekrig er det nødvendig å kommentere.

FURUBOTNS LINJE FOR ETTERKRIGSPOLITIKKEN

For ekte kommunister vil målet når nasjonen er frigjort fra okkupasjon, å ta opp kampen med borgerskapet om statsmakta, for å gjøre revolusjon og innføre sosialismen. Hva med Furubotn i dette sentrale spørsmål? På alle punkter vi hittil har gått igjennom har Furubotn klint seg opptil borgerskapet og jobba for posisjoner i de borgerlige krigsorganene. Og i oktober 1944 slo Furubotn fast at «tiden er inne da det demokratiske borgerskap i Norge må oppta sin stilling til den kommunistiske arbeiderbevegelse til drøfting og revisjon».¹⁹ Under hele krigstida ønska Furubotn enhet med borgerskapet.

Den 1. oktober 1944 offentliggjorde Furubotn en artikkel i «Alt for Norge» under tittelen «Stå vakt om folkestyret», som var retta mot de planene om militærkupp fra reaksjonære kretser som det gikk rykter om. Her heter det bl.a.: «I nøye samsvar med

denne vår egen samvittighet vil og må vi alle, alle virkelige kommunister, alle virkelige demokrater og patrioter, formere våre krefter og stå vakt om folkestyret i vårt land under parolen: Me må ikkje få nokon reaksjon etter krigen, ikkje konstitusjonelt, og heller ikkje sosialt.»²⁰ Titlestad kommenterer: «Det verka nok underleg på enkelte at leiaren for kommunistpartiet var den framste til å slå ring rundt grunnlova, at nettopp han var den som i nasjonens namn la størst vekt på konstitusjonelt styre etter krigen.»²¹

Nei, underlig var det ikke, for dette var et prinsippielt syn som Furubotn hadde utvikla, om at det fortsatt skulle være borgerlig-demokratisk kapitalisme i Norge. I en proklamasjon i juni 1944 heter det fra NKP:

«Etter vår grunnlov er det folket selv som skal stikke ut den politiske kurs, etter fritt ordskifte, etter alminnelige valg så snart etter våpenstillstanden som det er teknisk mulig.»²²

Slike krypende tillitserklæringer til den borgerlig-demokratiske kapitalismen serverte Furubotn og NKP for å få en plass i sola d.v.s. regjeringa i det kapitalistiske etterkrigs-Norge. I den samme erklæringa fra juni 1944 heter det nemlig at «kommunistene... må anerkjennes som helt ut likeverdige elementer i den nasjonale front eller den nasjonale samling.»

Men Furubotn følte seg sikkert ikke trygg på slike bein. For han fortsetter erklæringa med åpne trusler hvis ikke borgerskapet slipper NKP til: «Overser man disse to betingelser, kan det være fare for at det vil oppstå indre stridigheter og uro som ender i kaos». Ser man det, NKP vil misbruke arbeidsfolk til å streike for å sikre NKP noen usle bein i regjeringa i et kapitalistisk Norge! Men Furubotn skynder seg å forsikre borgerskapet at han helst vil slippe slik «uro»: «Sentralkomiteen for Det Kommunistiske Parti erklærer at partiet tilstreber en realistisk politikk i etterkrigstidas Norge som tar sikte på å skåne vårt land og folk fra en

FOLKEKRIG MOT SUPERMAKTENE

politisk utvikling som munner ut i kaos og borgerkrig.»

Med dette gjør Furubotn og NKP det endelig og ettertrykkelig klart at de er mot revolusjon og sosialisme, og for «konstituasjonelt styre» og kapitalisme.

KONKLUSJON

Da NKP valgte Furubotn til leder nyttårskvelden 1941, slapp de til en politisk leder som på punkt etter punkt viste seg å samarbeide med borgerskapet, å underordne seg borgerskapet, for så å gå inn for NKP-deltakelse i ei borgerlig regjering i et kapitalistisk etterkrigs-Norge. Vi har sett resultatet av denne revisjonistiske linja: Arbeiderklassen i Norge nådde ikke den frigjøring fra kapitalismen som kunne blitt følgen av krigen mot fascistisk okkupasjon, dersom ei kommunistisk linje for folkekrig hadde blitt fulgt.

ANERKJENNELSE ETTER DØDEN

Sjøl om Furubotn strevde det han kunne med å gjøre seg stuerein for borgerskapet ved sin klassesam-

arbeidslinje, og etter krigen gikk inn for produktivitetsauke, medlemskap i EEC o.a., var det ikke før han lå i grava at han fikk et klapp på skuldra av dem han lengta mest etter å bli omfavna av, nemlig den sosialdemokratiske delen av monopolborgerskapet.

For hvem holdt gravtalen over Furubotn? Ingen ringere enn Jens Chr. Hauge, Milorg-sjef, forsvarsminister, justisminister og ledende strateg i å underlegge Norge NATO. Samt i oppbygginga av statsmonopolkapitalen, hvor han har ledende verv i Raufoss, Kongsberg Våpen, Tandberg, SAS og tidl. i Statoil. De fleste av dem bedrifter med tilknytning til USA-imperialismen.

Når Jens Chr. Hauge sender Furubotn «vår hyllest og siste hilsen» «på vegne av mange tidligere hjemmefrontfolk»; er det en bekreftelse så god som noen på at Furubotn virkelig bar fram en borgerlig politikk i arbeiderbevegelsen.

(Kilde T. Titlestad. *I kamp, i krig*, s. 158)

H.W.

Kilder:

2. T. Titlestad: Peder Furubotn, Stalin midt imot, s. 46.
3. Som ovenfor, s. 142
4. T. Titlestad, Stalin midt imot, s. 130
5. T. Titlestad, Stalin midt imot, s. 64
6. Som ovenfor, s. 172.
7. Lenin, Collected Works, bind 22.
8. Sandegren: Arbetarklassen och de fortryckte folken, pkt. i resolusjon om krigen.
9. T. Titlestad: Stalin midt imot, s. 65.
10. Som ovenfor s. 66.

11. Som ovenfor s. 160.
12. «Alt for Norge» nr. 23, 1944.
13. T. Titlestad: Stalin midt imot, s. 145
14. «Alt for Norge», nr. 11/12, 1944.
15. Titlestad: P. Furubotn, I kamp, i krig, s. 139.
16. «Alt for Norge», 18/1944
17. «Alt for Norge», 20/1944.
18. Som ovenfor
19. «Alt for Norge», 17/1944
20. «Alt for Norge», 16/1944
21. T. Titlestad: I kamp, i krig, s. 113
22. «Alt for Norge», 11/12/1944